ВІСТІ КОМБАТАНТА

4

Ню Йорк 1964

ВІСТІ КОМБАТАНТА

КВАРТАЛЬНИК

РЕДАКТОРИ:

І. Кедрин-Рудницький
Ю. Тис-Крохмалюк

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

А. Валійський, В. Гриньох,
Ю. Лопатинський, Р. Купчинський,
В. Будний

ВИДАВЦІ:

Головна Управа Об'єднання
б. Вояків Українців в Америці

Головна Управа Братства
кол. вояків 1 УД УНА

СПІВУЧАСНІ:

Братство Українських Січових Стрільців
Об'єднання к. вояків УПА
Броди-Лев, Інк.
Українська Стрілецька Громада в Канаді

АДРЕСИ ПРЕДСТАВНИКІВ

Австрія:
Dr. S. Naklowycz
Wien XX
Dresdnerstr. 124/III/19

Аргентина:
Fraternidad de los ex-comb.
de la 1 UD., Curapaligue 760,
Buenos Aires, **Argentina**

Канада-Схід:
Mr. O. Maslak
15 Kipling Ave. N.
Islington, Ont., Canada

Канада-Захід:
Mr. Lew Rudnyckyj
297 Chelsea Ave.,
Winnipeg 15, Man., **Canada**

Австралія: Fokshan Library & Book Supply, 1 Barwon St.
Glenroy, W. 9, Victoria, Australia

На N. S. W. *в Австралії:*
Mr. C. Mishchuk, 12 Victory St., Belmore N. S. W., Australia.

ЗДА й інші краї: **"VETERANS' NEWS", P. O. Box 1184, Church St. Station New York 8, N. Y., U.S.A.**

VETERANS' NEWS, quarterly, published jointly by:
United Ukrainian War Veterans in America, Brotherhood of Former Soldiers of the 1 Ukrainian Division UNA in association with:
Brotherhood of Ukrainian Sichovi Striltsi, Former Members of the Ukrainian Insurgent Army, Inc., Ukrainian War Veterans' Association in Canada.
Insnrgent Army, Inc., Brody-Lew Inc., Ukrainian War Veterans' Association in Canada.

Address: P. O. Box 1184, Church Street Station, New York 8, N. Y., U.S.A.

ВІСТІ КОМБАТАНТА Рік 1964 Ню Йорк Ч. 4 (16)

ЗМІСТ

ДУМКИ НА ЧАСІ

НАЙНОВІША ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

УКРАЇНСЬКІ СТАРШИНИ НА ЧУЖИНІ

ВІЙСЬКОВІ ПРОБЛЕМИ

МЕМУАРИСТИКА

ХРОНІКА ТА ІНФОРМАЦІЯ

Від Редакції: Некрологи („Ті, що відійшли") з технічних причин появляться, на жаль, щойно в наступному числі.

ВСІ КОЛИШНІ УКРАЇНСЬКІ ВОЯКИ
З УСІХ ВІЙСЬКОВИХ ФОРМАЦІЙ
ПОБАЧАТЬ ОДИН ОДНОГО НА
ЩОРІЧНІЙ ТРАДИЦІЙНІЙ
ТОВАРИСЬКІЙ ЗУСТРІЧІ,
ЯКОЮ Є

ВЕЧЕРНИЦІ
„ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ"

ВОНИ ВІДБУДУТЬСЯ В ЦЬОМУ РОЦІ В ОДНІЙ
З НАЙБІЛЬШИХ ЗАЛЬ НЮ ЙОРКУ —
В МАНГЕТТЕН СЕНТЕРІ, ПРИ 34 ВУЛ. і 8-ій ЕВЕНЮ.

ЗАТЯМТЕ ДАТУ: 30 СІЧНЯ 1965

УЛАДЖУЮТЬ КОЛИШНІ УКРАЇНСЬКІ ВОЯКИ
І ЗАПРОШУЮТЬ ВСІХ ПОБРАТИМІВ!

Головна Управа
ОБ'ЄДНАННЯ Б. ВОЯКІВ-УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ
пересилає з нагоди
РІЗДВА ХРИСТОВОГО і НОВОГО РОКУ 1965
СЕРДЕЧНИЙ ПРИВІТ
всім своїм Відділам, Членам та братським комбатантським організаціям.

ДУМКИ НА ЧАСІ

Іван Кедрин

У добі збросння

Найбільш парадоксальним моментом у нинішній міжнародній ситуації є розбіжність між гомінкими фразами про співіснування, фразами, які дійсно мають політуру угодівства, і безперервним зброснням. Всі говорять про співіснування, не тільки Білий Дім і Державний Департамент і не тільки Хрущов та його кремлівські наступники, але насправді і пейпінґські комуністи, які „навіть" із З'єднаними Державами готові „співіснувати" на базі „5-ох принципів" Чу Ен-лая і Джавагарлала Неру, коби „тільки" Америка відкликала з протоки Формози 7-му Фльоту й залишила на льоді Чіянґ Кай-шека. Американська політика співіснування, стримування і пристосовування є — як це недавно проречисто з'ясував редактор „Рідерс Дайджесту" Юджин Лайонс — насправді політикою угодівською, бо задля осягнення „співпраці і приязни" з Кремлем Вашинґтон сховав під зелене сукно справу поневолених націй, „де факто" визнає створений большевиками доконаний стан в Европі та вистерігається будь-яким необережним словом пригадати Москві і світові російсько-большевицький колоніялізм. Це угодівське співіснування Державного Департаменту разом із вибором на віце-президента Америки ініціятора, співзасновника і секретаря найбільш угодівської організації „Американці для Демократичної Акції", та одночасний прихід до влади в Британії соціялістичного уряду, який свою невеличку більшість у виборчій перемозі завдячує всім британським пацифістам і сальон-комуністам, яким Партія Праці обіцювала в своїх виборчих гаслах зречення з атомової зброї, — всі ці події могли б доводити до розпачу, як би не одно велике „але": але в супроводі всіх отих мирово-співіснувальних і виразно угодівських ходів всі держави світу зброяться.

Поруч із американським угодівським курсом у відношенні до Москви й половинними та нерішучими заходами у В'єтнамі і в Ляосі, Америка вперто тримається проєкту створення надводної морської фльоти з кораблями на подобу торговельних для замаскування себе, з різно-

національною залогою та по 8 атомових ракет „Поляріс" на кожному кораблі. Всупереч крикові обурення збоку Москви й Пейпінґу та завзятій опозиції де Ґоля, який лякається зросту поваги Америки через отаку фльоту, Америка рішена — бодай, як на сьогодні — реалізувати той проєкт разом з Західньою Німеччиною, яка таким чином дістане співвирішний голос у справах атомової зброї. Соціялістичний уряд Британії, щоб бодай частинно виконати своє виборче приречення, хоче ніби виректися своєї атомової зброї та передати її під командування НАТО, але воно виходить на одно. Британія є проти великих власних витрат на зброю, але за сильне НАТО — коштом інших держав. Франція приспішено зброїться в змаганні до створення сильної „суверенної Европи", яку де Ґоль утотожнює з своєю особою, не довіряючи оборонному щитові Америки. Більшість менших держав НАТО мають стати партнерами отієї міжнаціональної атомової фльоти. Совєтський Союз показав на параді в роковини жовтневої революції десяток різних типів ракет, Комуністичний Китай перевів перший атомовий вибух. Всі малі держави, включно з ,,невтральними" з Азії й Африки, паломничать або до Вашинґтону, Лондону, Парижа, Бонну, Брюсселю чи Женеви в погоні за новітньою зброєю, або до Москви, Чехословаччини й Пейпінґу. Індонезія заповіла, що її амбіцією є розвинути свою атомову зброю, в Єгипті давно німецькі фахівці будують ракети, зброїться цілий Південь Азії, а коли в Конґо розліталася ,,суверенна" автохтонна армія, то Мойсе Чомбе, з благословенством від Америки, швидко і справно склав собі наємне військо з білих військових професіоналістів та різного роду пошукувачів пригод і просто авантурників. Водночас в усіх ляobораторіях західніх великодержав, СССР і Комуністичного Китаю, день і ніч працюють над новими винаходами в ділянці — зброї.

Як у цій ситуації виглядають наші й міжнародні пацифісти?! Виглядають, як наївні ідеалісти, які ,,не хочуть" війни і доказують, що вона шкідлива для України і для всього людства, але забувають, що хід міжнародних подій не рахується з їхніми бажаннями. Бували вже в світовій історії нераз такі часи, в яких події приймали один напрямок,

Кол. Українським Січовим Стрільцям в їх 50-ліття

ВЕСЕЛИХ СВЯТ

ТА ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

БАЖАЄ

ЦЕНТРАЛЯ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

з якого ніхто й ніщо їх не могли відвернути. Такий напрямок створив большевицький імперіялізм, спричинена ним реакція Заходу від 1949 року та холодна війна. Навіть і без шантажу збоку Пейпінгу червона Москва не виречеться ідеалу володіння над світом, бо не може виректися власного обличчя. Може Хрущов дійсно зрозумів в жовтні 1962 року, що забава з кубинськими сірниками могла довести до пожежі, в якій — він це певне освідомив собі — загинула б і совєтська імперія. Хрущов виправдував тоді миролюбними фразами компромітацію відвороту Москви. Але не можна такого відвороту повторяти часто без невідхильної загрози також загину. Ото ж і російсько-большевицький імперіялізм і вільний світ із своєю політикою „стримування" того імперіялізму опинились у завороженому колі. Його логічним вислідом — перегони у збройнні замість міжнародного роззброєння.

Як довго світ крутитиметься у тому завороженому колі — не відомо. Як довго Захід буде зацитькувати Москву і власний острах перед війною сором'язливою мовчанкою про совєтський імперіялізм і колоніялізм — теж не відомо. Але відомо без найменшого сумніву, що такий стан не триватиме у безконечність і що скінчиться ця забава в піжмурки. Ніби ще ніколи не було так спокійно у світі, як тепер. Насправді ніколи не було такої грізної ситуації, як тепер. Це смертельна тиша перед смертельною бурею. Ніхто не тужить до тієї хуртовини, яка дійсно може принести загладу людству. Але ніхто нас не буде питати нашої думки і наших бажань. А нашим „песім" обов'язком, в ім'я нашого національно-політичного збереження, є таки приготовлятися на вибух тієї хуртовини. Хто у нас про це думає?! Де є наш провід, який повинен про це думати?!

ГОЛОВНА УПРАВА УКРАЇНСЬКОЇ СТРІЛЕЦЬКОЇ ГРОМАДИ В КАНАДІ

ВІТАЄ

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ ТА НОВИМ 1965-им РОКОМ

Редакцію „Вістей Комбатанта", старшин та членів своїх Відділів в Канаді та всі українські вояцькі організації у вільному світі.

В РОЦІ 1965 НЕ ОДЕРЖАТЬ ЖУРНАЛУ „ВІСТІ КОМБАТАНТА"
ПЕРЕДПЛАТНИКИ, ЩО НЕ ВИРІВНАЮТЬ ЗАЛЕГЛОСТЕЙ

Іван Цапко

Боєві акції української кінноти у вересні 1920 року

Рейд ОКД в запіллю ворога. 1-ша бриґада захопила Тернопіль 19.IX. Акції 2-ої бриґади під Сороцьком і Скалатом 18-19.IX.

18-го вересня 1920 р. о год. 12-ій, сотні від кожного полку Окремої Кінної Дивізії, взяли участь в похороні боєвого старшини 2-го кінного Уманського Запорожського полку хорунжого Данила Холошина, вбитого 17 вересня в бою під Теребовлею большевицьким жидом-комісарем. Хорунжого Д. Холошина, з військовою пошаною поховано на цвинтарі в с. Островчику.

Ще зранку 18-го вересня було відомо про рішення командира ОКД, а саме: акція нашої кінноти полягає в рейдах по запіллю ворога, щоб очистити від ворога пляцдарм до Збруча.

1-ша бриґада йде в напрямку на Тернопіль, а 2-га бриґада з якою має бути й штаб ОКДивізії, має наступати в напрямку на с. Сороцько й м. Скалат. В цей час наша розвідка виявила, що в районі сс. Струсів-Дарахів, що є з правого боку р. Серета є кіннота 8 кінної ,,Червоного Козацтва'' дивізії, яка направляється в запілля нашої армії. Для ліквідації цього ворожого заміру від 2-ої бриґади було вислано 4-ий кінний Ніжинський полк. Своєю несподіваною появою й зручним боєвим маневром під Дараховим, обстрілявши кулеметним вогнем ворога з двох боків й два рази переходячи в атаку, полк змусив ворожу кінноту змінити свій марш й прориватися в напрямку на с. Микулинці.

Того ж дня 18-го вересня о годині 13.30, 2-га бриґада вирушила в наступ в напрямку на Сороцько, в авангарді йшли дві сотні від 3-го кінного полку. Вислані дві години перед маршом бриґади роз'їзди донесли, що в 6 кілометрах від Сороцька завважено лави кінноти й до 200 ворожої піхоти. Авангард 2-ої бриґади з наказу командира ОКДивізії був підсилений частиною від 2-го кінного Запорожського полку, який мав допомогти в разі потреби, в атаці 2-ій бриґаді. Очевидно, ворог пробував знов підійти до Теребовлі й коли там вже не буде української кінноти спробувати знов обсадити місто. За ворожою піхотою, що пересувалася в розстрільнях на віддалі одного кілометра за нею, руха-

лась піхотна колона. Виставивши всі свої кулемети на позиції й під їхній вогонь, 2-га бриґада перейшла в лави й розпочала атаку. В цій атаці взяв участь 2-ий кінний Запорожський полк, що прикривав ліве крило 2-ої бриґади, йдучи поруч з 4-им кінним Ніжинським полком. Ворожі розстрільні й рідкі лави їхньої кінноти на крилах потерпіли великі втрати від атаки нашої кінноти; рубаючи ворога, наші полки обскочили й притиснули до містка колону ворожої піхоти. В цій атаці було захоплено до 90 полонених большевиків, 2 кулемети, 13 коней з сідлами, й 12 фір військового обозу. Після бою 2-ий кінний Запорожський полк, отримавши подяку за боєві дії від командира ОКДивізії, пішов в напрямку на с. Лошнів, на з'єднання зі своєю 1-ою бриґадою. 1-ша бриґада о 3-ій год. по полудні мала вирушити на Тернопіль із завданням: захопити залізничну станцію й містечко Борки Великі, перервати зв'язок червоних на шосе й залізниці, які йдуть з Тернополя на Волочиське, й зробити налет на Тернопіль зі сходу та тим допомогти 8 польській пішій дивізії, яка має провадити наступ із заходу. 1-ша бриґада вирушила в запілля ворога, маючи за артилерію лише 1 полеву гармату, правда під командою десвідченого й хороброго гарматчика, сотника Олександра Мартинева.

На допиті полонених червоних кіннотчиків в штабі Окремої Кінної Дивізії, виявлено, що в околицях Сороцька мають ще перебувати частини 8 сов. кінної дивізії „Червоного Козацтва" з артилерією та сов. кінної бриґади, що оперувала з 41 сов. див.. Ці частини стоять по лісах. Виконуючи наказ, 2-га бриґада ОКД о 16-ій год. підійшла під Сороцько, маючи в аванґарді дві сотні 3-го кінного Чигиринського полку. Наші роз'їзди доповіли, що в самому с. Сороцько є ворожа піхота з розбитої під Теребовлею 41 сов. пішої дивізії та невеликий відділ з 60 сов. пішої дивізії, разом до 350 червоноармійців, з частиною обозу 60 сов. пішої дивізії. З наказу командира ОКДивізії ген.-хор. І. Омеляновича-Павленка, дивізіон 3-го кінного полку й дві сотні 4-го кінного полку перейшли в наступ й захопили село. Взято до полону 100 большевиків, захоплено було віз (тачанку) з канцелярією 540 піш. полку 60 сов. пішої дивізії, й великий обоз 11-го порядку тієї ж дивізії, погоничі того обозу розбіглися. Тут же під Сороцьком, з північно-східнього боку появилася ворожа кіннота в силі до 800 шабель, на цю кінноту негайно пішла в атаку 2-га бриґада ОКД. Рішуча атака нашої бриґади дала той наслідок, що ворожа кіннота завернула й почала відходити на с. Ілавче. Ворога переслідував 3 кілометри аж до лісу 4-ий кінний полк, звідки повернувся з полоненими й трофеями; було захоплено 18 червоних кіннотчиків, 1 кулемет „Максима" на тачанці з упряжкою (тачанка при швидкому відступі ворожої кінноти впала до рівчака зломавши колесо) й 1 санітарна двохколка з медикаментами. Після цьо-

го бою, 2-га бриґада виставивши охорону й надіславши стежі в напрямку на Скалат, заночувала в с. Сороцько.

На ранок 19 вересня о 7 годині 2-га бриґада продовжувала наступ в напрямку на Скалат. О 8 годині йшовший в аванґарді бриґади 4-ий кінний полк виявив колону ворожої кінноти в силі до 900-1000 шабель з 2-ма дивізіонами полевої артилерії, що рухалась в північному напрямку, дорогою на с. Митниця, можливо з району с. Ілавче. 4-ий кінний полк перейшов в лави й заатакував ворога. Ворожа артилерія, щоб не бути заскоченою на поході, чвалом подалась на Митницю, проскочила село й пішла на с. Магдалівку, а за нею й червона кіннота, яку переслідував 4-ий кінний полк. Полк повернувся до с. Митниця, де вже була решта 2-ої бриґади й звідтам продовжувався наступ на Скалат. О 12 год. 2-га бриґада ОКД зломала спротив ворожої піхоти на доступах до Скалату, яка кинулася втікати до міста. Полки 2-ої бриґади на плечах ворога вскочили до м. Скалату, захоплюючи 157 червоноармійців і 4 червоних командирів, та обозну валку. Невеликий відділ ворожої кінноти участи в цьому бою не взяв й спішно відійшов в напрямку на Іванівку й перейшов р. Збруч. В м. Скалаті також було відбито у ворога й звільнено до 300 полонених з польського війська (про що було і в Наказі Військам Дієвої Армії УНР ч. 0181 — 26.IX-1920 р.). Далі наші роз'їзди провадили розвідку вже на Збручі.

По 16-ій годині до Скалату підійшли передові частини 2-ої Волинської стрілецької дивізії, які розташувались в місті й зайняли позиції в напрямку на схід та північ. Після відпочинку, під час якого населення Скалату вітало й обдаровувало чим могло своїх визволителів з-під червоних, 2-га бриґада ОКД отримала наказ командира дивізії перейти знов до с. Сороцька, де й стала враз із штабом ОКДивізії, як резерв, для власної безпеки висилаючи в певних напрямках розвідчі роз'їзди.

За цей час операцій 2-ої бриґади, 1-ша бриґада ОКД мала надзвичайно успішні акції, а саме — 19 вересня ця бриґада налетом зі сходу, бравурною атакою захопила м. Тернопіль, беручи чисельних полонених та трофеї і вже в місті зустрілася з передовими частинами 8 польської пішої дивізії, що провадила наступ із заходу. 20 вересня 1-ша бриґада мала успішний бій з ворожою кіннотою в районі Волочиська, ця кіннота прорвалась з району сс. Сороцько та Митниці, де мала бій 19 вересня з полками 2-ої бриґади ОКД.

21 вересня 2-га бриґада й штаб Окремої Кінної Дивізії ще стояли в с. Сороцько, коли перед полуднем прибула через Скалат 1-ша бриґада, після вдалого рейду в запіллю ворога на Тернопіль.

С. Г.)*

Початки УПА на Лемківщині

Восені цього року минає двадцять два роки від часу, як на Поліссі і Волині новостворені відділи Української Повстанської Армії стали зводити свої перші бої рівночасно з німецьким окупантом і з большевицькими партизанами.

Мені не прийшлося бути там, де ті відділи творилися, але я був свідком, як організувалися перші сотні УПА на Лемківщині. І так назавжди залишиться в мене той живий образ, як росли сотні УПА спільними силами українських вояків з різних армій, з широкою піддержкою від місцевого населення.

З малих збройних груп творилися сотні та курені і ставали складовими частинами українських збройних сил. В їх рядах ,,рам'я об рам'я" стояв в боротьбі із ворогом бандерівець з мельниківцем, бувший червоноармієць з дивізійником, старшина УНР-УГА-УСС з випускником старшинської школи УПА, лемко з полтавцем, інтелігент та робітник із селянином.

Нехай говорять факти.

Був червень 1944 року. Хоч вже два роки Українська Повстанська Армії воювала на Волині і Галичині то західні Карпати, головно Лемківщина, ще не бачили свойого війська. Багато вісток і розповідань про бої УПА можна було почути між населенням; часто йдуть поголоски, що сотні УПА зближаються і на ті терени.

Тим часом більшість українських земель вже під большевиками. Німецько-большевицький фронт швидко посувався щораз дальше на захід. Всі дороги та залізничні лінії завантажені німецькими військами, що в безперервному відступі. Між валками війська також вантажні вагони, а на дорогах вози з нашими біженцями. Лемківщина, цей далеко на захід висунений клаптик української землі, також у прифронтовій гарячці. На її території тисячі українських біженців, між ними десятки боєздатних мужчин, які не хотіли покидати рідних земель, а бажали вступити в ряди УПА.

Підпільна сітка ОУН тих теренів стала перед проблемою. Безпосереднього зв'язку до УПА не було, а охотників збиралося щораз більше, не тільки з-посеред біженців, але також серед місцевих мешканців. Ми почали збирати всіх добровольців в околиці села Вислік Великий з ціллю оформити з них тимчасову сотню. Нам було відомо, що відді-

*) Прізвище автора цієї статті відоме Редакції. Не подаємо його на його бажання — зі зрозумілих причин. — Ред.

ли УПА діють в околиці Сянки-Турка, тому туди плянували спрямувати цю зорганізовану збройну групу.

Справа не така легка, як здавалося, тому, що між тими кандидатами, які прибували, не було старшин. Та це тривало не довго, бо до нас зголосилися, втікаючи з німецьких допоміжних частин, два старшини — Евген та Лесь. Вони плянували перейти в ряди УПА разом з своїми вояками українцями, але німці викрили їх замір, частину цю роззброїли та перевезли на Словаччину так, що тільки їм двом вдалося втекти. Кілька днів пізніше з'явився між ними Веселий ще з двома вояками з дивізії „Галичина". Веселий закінчив підстаршинську школу, брав участь у боях під Бродами, після розбиття дивізії його прилучили до німецьких частин, які билися коло Сянока, звідсіля він рішився перейти до УПА.

Команду над новозорганізованою сотнею у Вислоці обійняв Евген.

При кінці липня 1944 року пощастило видертись з німецької тюрми у Кракові і приєднатись до нас поручникові Мізерному. Він мав за собою найбільш військового досвіду, брав участь в боях на Закарпатській Україні, був в леґіоні 1939 року, перейшов німецький вишкіл. Прохали ми поручника Мізерного перебрати командування, але він не дав своєї згоди, мотивуючи тим, що потребує кілька тижнів відпруження, щоб відпочати після тюремних переживань. Фактично досить було глянути на нього, щоб ствердити, наскільки виснажена ця людина. Все ж пор. Мізерний пристав до групи Евгена, не обіймаючи жодної функції, з ціллю дістатися до Головного Командування УПА і віддати себе до його диспозиції.

В той сам час в околицях Балигорода з'явилася інша велика збройна група, або, як вона себе звала, сотня, під командою Лиса, яка прибула сюди з-під Перемишля. Тут команду над нею перебрав Бурлака, в якого більше вояцької заправи, починаючи ще з Закарпатської Січі. Ця сотня також у марші в напрямку Турки, де хотіла зв'язатися з Головним Командуванням УПА.

В серпні 1944 року обі ті сотні, себто Евгена та Бурлаки, з'єдналися разом в селі Керниця. До них долучились ще менші боївки ОУН. До них між іншим, також прилучився Бір, який перебрав одну з боївок в околицях Команчі і побільшив її охотниками поліцистами з місцевих станиць.

Тепер виринуло важливе питання, кому перебрати команду над цілістю. І знову ж таки найкраще на цей пост надається пор. Мізерний. Цим разом, під натиском своїх давніх друзів по зброї, він погодився очолити новозорганізований курінь. Поручник Мізерний — теперішній командир Рен — перебираючи команду поставив такі свої категоричні вимоги: 1. Новозорганізований курінь мусить податися в ліси, де тре-

ба буде його основно переорганізувати та військово вишколити. До цього часу курінь не може брати участи в жодних боєвих акціях за виїмком оборонних. 2. Команду перебирає тимчасово, поки не зв'яжеться із Головним Командуванням УПА, яке назначить командний склад і вирішить про дальшу долю куреня.

Командир Рен поступав постепенно. Підшукував найбільш догідний для вишколу лісовий масив в околицях сіл Ступосани-Насічне, так зване Букове Бердо, і туди завів свої сотні. Вже в короткому часі командир Рен нав'язав контакт з командою Тактичного Відтинка УПА.

Головна Команда УПА затвердила командира Рена на пості курінного та поручила йому перевести всі потрібні персональні зміни й вишколювання куреня.

Вже на Буковому Берді в серпні 1944 року приєдналася до куреня Рена ще одна збройна група, а саме сотня, яку зорганізувала ОУН полк. А. Мельника та яка дотепер вишколювалася в лісах коло села Волосатого. З її рядів рекрутувались такі командири УПА, як командир чоти легкої артилерії при курені Тарас, дальше чотові: Павленко, Ванька, Марко, командир сотенної ПЖ Голий та інші.

Перед командиром Реном стало важке завдання: в короткому часі перетворити свій вишкільний курінь в боєву одиницю і продертись з ним у большевицьке запілля.

Якими людьми розпоряджав курінь? Поважний процент становила ідейна молодь, в більшості сільська, яка не мала жодного військового вишколу, решта це вояки, які переходили вишкіл у різних арміях. Між ними були навіть такі, що служили ще в австрійській армії, а передусім ті, що набирали військового знання в арміях большевицькій, німецькій, польській, чехословацькій, мадярській, словацькій, включно до французького чужинецького леґіону. Були також і ті, що служили в українських формаціях УНР, УГА, УСС як також і ті, що в рядах Січі воювали на Закарпатській Україні. Мали ми учасників українських леґіонів 1939 і 1941 років як і нових учасників української Дивізії. Відносно досить було тих, що навчились поводитися з крісом в українській поліції.

Найбільш пошани в мене для тих, що мали за собою перебуті бої у визвольних змаганнях 1917-1920 років і опісля добровільно зголосились в ряди УПА. Це були люди старшого віку і для них пристосуватися до важких умовин партизанської боротьби не те саме, що для молодих, фізично сильніших вояків. Назвім хоч би бунчужного Н. в сотні Веселого — старшину армії УНР (помер, захворівши на висипний тиф на весну 1945 р.), Дідика — курінного інтенданта, пізнішого командира сотні, учасника УСС (згинув на чесько-словацькому кордоні при переході частин на Захід), або сотника УГА — доброго вишкіль-

ника, якого псевдоніма не пам'ятаю, бо ми звикли просто кликати його „сотник" (1945-1947 працював в штабі Тактичного Відтинка УПА „Лемко").

Щодо озброєння куреня, то треба сказати, що зброя була із різних армій, але початково було найбільше німецької, мадярської та словацької. Тому, що курінь готовився переходити в большевицьке запілля, курінний Рен старався роздобути якнайбільше большевицької зброї. Ми рахувались з тим, що одиноким джерелом запасів нашої амуніції і надальше буде те, що ми здобудемо від ворога — тому зброя інших родів вже швидко буде непридатна.

Не зважаючи на те, що остаточне оформлення куреня ще не закінчене, військовий вишкіл переходив безперебійно. Курінний Рен переводив облік всіх вояків, орієнтувався скільки і з якими кваліфікаціями мав старшин та підстаршин і після того визначував функції. І треба ствердити, що не грало тут жодної ролі, чи вояк набув військового знання в німецькій чи большевицькій армії, покінчив підстаршинську або старшинську школу в УПА чи в Дивізії, не було ніякої різниці, чи прийшов з сотні зорганізованої одною чи другою ОУН. З хвилиною, коли курінь став формально одиницею УПА, кожний з нас був тільки вояком Української Повстанської Армії.

Командир Рен старався поставити кожного вояка на пост, на який він найкраще годився, беручи під увагу його військові кваліфікації. Одначе воно не було легкою справою, бо не завжди заподаний військовий ступінь ішов впарі з умінням практично виказати себе, як старшина чи підстаршина. Найбільше труднощів було обсадити такі відповідальні пости в повстанській армії, як командир сотні. Не багато було тих, що мали старшинський ступінь; ще важливішим було те, скільки такий старшина мав бойового досвіду та чи його вміння командувати сотнею в реґулярній армії робило його здатним на пост командира сотні в повстанській формації. Треба додати, що в нас були також старшини добрі вишкільники, але не надавалися на боєвих пар-

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ І НОВИМ РОКОМ

„САМОПОМІЧ"

ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

98 Second Avenue — New York 3, N. Y.

ВІТАЄ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО

тизанських командирів і тільки як вишкільники причинилися до пізніших успіхів нашого куреня.

Багато разів приходилося Ренові перегруповувати сотні, зміняти функції. Він вміло вив'язувався з свого завдання; до переведення того не вистачало тільки самої військової дисципліни, але часто вимагало особистого такту. Візьмім приклад. Перша сотня в курені рахувалася за найкращу і її командиром назначив курінний Евгена. В короткому часі показалося, що Евген, хоч перейшов добрий німецький вишкіл, не підходив до тієї функції. Командир зняв його з того посту і на його місце поставив Веселого, який мав покінчену підстаршинську школу в Дивізії. Одначе, щоб не вразити Евгена, який належав до дуже амбітних, Рен відіслав його до диспозиції команди Тактичного Відтинка УПА.

Так само вміло поступав із провідниками теренової сітки ОУН, які займали різні пости у своїх теренах, а з хвилиною наближення фронту голосилися до куреня. Яку функцію приходилось їм обняти в відділі, залежало виключно від військового знання. Хто з них не мав військових кваліфікацій став рядовим вояком. Як звичайно всюди, так і тут, траплялося, що знаходились люди з перечуленими амбіціями. Деколи приходилося командирові куреня стрінути людей, яким важко було освідомити собі, що вони не на свойому адміністративному пості в підпіллі, але в рядах УПА. Проте курінний Рен легко давав собі з ними раду.

У час формування куреня трапився, наприклад, такий випадок. В перших днях вишколу на Буковому Берді один з провідників бажав, щоб курінний після відібрання звіту дижурного старшини ще звітував йому. Рен вияснив йому в рішучій але витриманій формі, що він міг вимагати це від сотні, яка організувалася коло Вислока на його терені і не підлягала ще командуванню УПА, але не тепер, коли курінь є складовою частиною Української Повстанської Армії. Луговий мусів це прийняти до відома і в кілька місяців пізніше він перейшов з нами фронт в характері рядового вояка.

З початком вересня 1944 року оформлення нашого куреня майже закінчено. Командиром першої сотні став Веселий, другої Бульба, третьої Бурлака а четвертої Іскра. Крім цього існувала при курені чота легкої артилерії, якої командиром був Тарас.

Тепер, коли вже курінь мав характер військово вартісної одиниці, командир Рен вислав чотирьох своїх старшин і сотенних Бульбу та Бурлаку, курінного адьютанта Біра та мене до Команди Повстанського Відтинка УПА зі звітами, при тому подав до затвердження свій командний склад і запитував про дальші накази. В нас не було телефонного ні радієвого зв'язку, ми послугувалися живим зв'язком і тому не контактувалися так часто.

Командир відтинка вислухав звітів не сам, з ним ще два командири. Звіт наш був вичерпний і командири не ставили багато додаткових питань; ми бачили, що вони вдоволені, а найкращим доказом того був наказ, який ми привезли Ренові. Йому підпорядковано всі в околиці діючі сотні УПА і доручено пробитися з ними через німецько-большевицький фронт у большевицьке запілля.

Не дуже весело прийняв цю вістку командир Рен, бо здавав собі справу з надзвичайно трудного і відповідального завдання. Наш курінь не мав ще за собою більшого практичного боєвого досвіду, зате його позитивом було те, що приблизно в сімдесять відсотках він складався з місцевих лемків та бойків, які добре надавалися до маневрування в гірському терені. Інші сотні, над якими тепер перебирав командування Рен, мали вже за собою не один бій, головно сотні Байди, Нечая, Чорного і Громенка. Зате деяким з них важко маршувати по верхах гір, пробиватися дебрами, орієнтуватися в густих лісах.

Не легко це було передусім сотні Байди, якої вояки із східніх областей України ще не звикли до гір. Їм сприяє те, що більшість з них мали вже військову заправу з червоної армії і в відділах УПА. Можливо, що ще важче було сотні Осипа, якої вояки походили здебільша з околиць Перемишля і не тільки не мали досвіду оперувати в горах, але ще й не мали боєвої заправи.

Два-три тижні перед ліквідацією вишкільного табору на Буковому Берді Командування УПА прислало шістьох нових випусників старшинської школи УПА ,,Оленів'' до розпорядження курінного, між ними Левка, Сокола та Лісовика. Всі вони були молоді і мали закінчену середню освіту. Не один із них снував мрії, що по закінченні старшинської школи йому прийдеться зразу стати командиром повстанської сотні і повести свій відділ в бої. Та внедовзі дійсність показала, що стати повстанським сотенним не так легко, не досить було мати старшинську школу й бути ідейним, але треба було виявити раніше ще багато інших позитивних прикмет та передусім набрати практичного досвіду.

І тут ще раз треба ствердити об'єктивність нашого командира в наділюванні функцій. Тому, хто покінчив старшинську школу УПА, не давав ніякої вищости над тим, який набрав військового знання в іншій армії і виявляв себе здібнішим. І так Левко обняв пост чотового, Лісовик став бунчужним в сотні Бурлаки, а Сокіл виховником.

Карпатська природа сприяла повстанцям, вересень був теплий та погідний і саме добігав кінця. Командир Рен скликав важливу нараду курінного штабу із приявністю всіх сотенних — останню на Буковому Берді — і вияснив свій плян пробою через фронт. Дня 24 вересня 1944 року, силою понад двох тисяч бійців, ми вирушили з місця постою в напрямі фронту.

УКРАЇНСЬКІ СТАРШИНИ НА ЧУЖИНІ

Петро Самутин
Генштабу генерал-хорунжий
Армії УНР

Польська Вища Військова Школа

Досвід польської війни 1918-1920 років виявив надзвичайний брак старшин до праці в штабах. Тому, зараз же по закінченні війни, першим кроком польського генерального штабу була організація відповідної школи (Академія генерального штабу), — де могли б вишколюватись старшини до праці в штабах як в часі миру так і в часі війни. Першим комендантом Вищої Військової Школи був старшина французької армії генштабу полковник Форі, з цілою екіпою старшин тої ж армії — в ролі професорів.

Вища Військова Школа у Варшаві приміщувалась в будинку при вулиці Кошиковій 71-71 А. Майже в сусідстві містилась Вища Школа Інтендантури та на другому боці вулиці великий манеж, де відбувалась наука кінної їзди для курсантів.

Особисто я переступив пороги тієї „Святині військових наук" восені 1931 і застав цілий професорський склад вже виключно польський. Разом зі мною був покликаний до школи сотник Армії УНР Аркадій Валійський з 81 полку піхоти в Гродно.

Курс Школи — 2-річний плюс кількамісячний підготовчий. Чомусь назвали це „підготовчим курсом", але в дійсності були це звичайні іспити та пізнавання професорами фреквентів. Після іспитів фреквенти роз'їзджались по своїх частинах і потім були викликувані спеціяльними наказами до проходження курсу.

Під час мого перебування на „підготовчому курсі" було (оскільки мене не милить пам'ять) — коло 127 фреквентів. Прийнятих було 57 старшин, в тому 2 лікарі в ранзі майора та ми контрактовані старшини Армії УНР в ранзі капітанів (сотників).

Після підготовчого курсу я вернувся до свого полку 13 п. п. в Пултуську та небагато мав надій, що мене покличуть до ВШВ, бо добре знав, що я „зрізався" з тактики саперів. В пізнішому справа виясни-

лась: Професор тактики саперів дав мені завдання „відтинок оборони полку піхоти" і приділ саперських матеріялів і всі облічення я мусів пропробити тільки на один курінь, з чого я не міг вив'язатися і, ясно, що моя оборона з приділеними мені матеріялами (кільчастий дріт, кілки, міни і т. п.) була аж надто слабо розбудована. На це звернув увагу один із керівників тактики піхоти і та помилка була би коштувала мені школи.

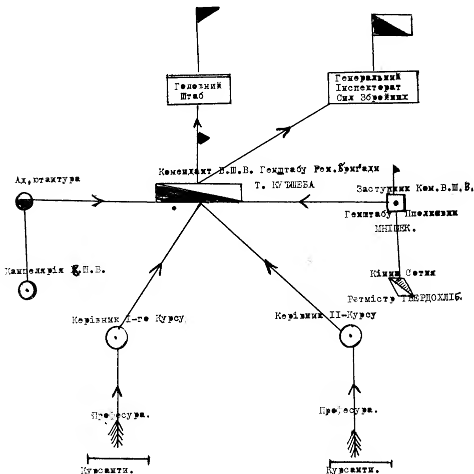
Вища Військова Школа ділилась на два річники: перший річник (1-ий курс) і другий річник (2-ий курс). Курсанти (слухачі) — старшини від поручника почавши і на підполковнику скінчивши (підполковник Важибок) мій старший на курсі, або так званий „баца". Підполковник Важибок мав, як мені здавалося, десь коло 38-39 років, хоч вік був обмежений до 30 р. Це був старий леґіоніст, поважний і симпатичний пан. Більшість старшин мого річника — це „стара война" з бойовим досвідом, хоч була вже й досить велика група старшин чисто польської школи. За родами зброї старшин можна поділити так: а) піхота 40%, б) артилерія 25%, в) кіннота 25%, решта припадала на старшин авіяції, саперів і зв'язку. Кожний старшина мусів перед вступом до ВШВ закінчити з добрим успіхом званий за місцевістю „Рембертув", Досвідний Центр вишколення старшин всіх родів зброї. В основі „Рембертув" підготовляв старшин на командирів куренів. Я і сотник Аркадій Валійський мали „Рембертув" вже поза собою.

Всіх, що їх покликано до проходження курсу у ВШВ, чекала ще одна досить прикра пригода: це медичний огляд, якому надавалось надзвичайної ваги. Під цим оглядом школа не мала жадних сантиментів і маленький брак в організмі виеліміновував вас з рядів курсантів. Я і мій приятель сотник А. Валійський спокійно йшли і на цей останній іспит, бо знали, що були ж ми діти здорової української землі.

Курс ВШВ — 1931-1933 роки.

Комендантом ВШВ був генерального штабу генерал бриґади Тадеуш Кутшеба, народжений 15.IV 1886, помер після німецької неволі в 1946 році — Німеччина. У 1920 році брав участь в поході в Україну в ролі начальника штабу 3-ої польської армії (командир — генерал Сміґли-Ридз). В склад тієї армії входила також українська VI-та Січова Стрілецька дивізія в командуванні генштабу полковника Марка Безручка. Своїм тактом і прикладом зразкового вояка і начальника штабу армії ген. Кутшеба здобув собі великі симпатії у старшин VI-ої С. Стр. дивізії, що співпрацювали з ним в часі походу на Київ і відвороту з України. Генерал Т. Кутшеба був одним із активних учасників в опрацюванні плянів походу в Україну. Був великим прихильником створення сильної Української Держави на сході Европи та військового союзу з Україною в боротьбі з московським імперіялізмом. Праця

генерала Т. Кутшеби „Виправа Кійовска 1920", видана в 1937 році, може послужити за зразок — як треба опрацьовувати подібні кампанії. У польсько-німецькій війні був командувачем Армії „Познань" в ранзі генерала дивізії. Показав себе, як один з найздібніших генералів на оперативному щаблі, командуючи групою Армій — „Познань" і „Помор'я", перевів і зорганізував одну з найбільших битв над річкою Бзурою („Кутновська битва"). Ця битва, що розпочалась 9-го вересня 1939 року, була повним заскоченням для німців, що мали страшну перевагу матеріяльну і людську. Ця битва увійшла вже в історію воєн, як клясичний приклад прекрасної організації самого наступу і відірвання від ворога, а сам генерал дивізії Т. Кутшеба, як один з найздіб-

ніших генералів польського війська. (Це признання дали покійному генералові Кутшебі його противники німці).

Надзвичайні вимоги і велику увагу звертав генерал Кутшеба в підготовці курсантів до праць в штабі бриґади, дивізії, групи оперативної та армії. Він завжди підкреслював нам: „Ви мусите бути дуже добрими безіменними працівниками штабів і до тієї ролі ми вас приготовляємо і наставляємо". Може меншу ролю надавав він підготові курсантів, як будучих командирів — бриґад, дивізій, оперативних груп, але частинно курсанти пройшли і цей щабель.

Він завжди підкреслював нам: „Коли будете добрими працівниками штабів будете працювати над собою, тоді і штука тактики та операції прийде вам легше". Треба думати, що ці завваги нашого генерала не були тільки підходом, а й інструкціями згори. В кожному разі дворічний курс ВШВ давав польській армії добрі кадри „безіменних працівників штабового ремесла".

Бракувало нам курсантам ще одного року навчання, щоб опанувати оперативний бік воєнного мистецтва. Видно бракувало на це часу і коштів в бюджеті польського військового міністерства.

Безперечно, генерал Т. Кутшеба, як командант ВШВ був на властивому місці. Користувався він великою професорською повагою у складі ВШВ і був для них великим авторитетом. Знав кожного курсанта по імені і призвищу, знав кожного з нас позитивні і негативні сторони, знав напевне більше про нас, як ми самі про себе. Він жив курсом і для курсантів.

Найголовнішим предметом у ВШВ була *загальна тактика*. На другому місці безперечно треба поставити — *службу штабів*. На першому курсі темою студій була — дивізія, на другому курсі — самостійна оперативна група і армія. На обох курсах більшу увагу звертали на тиктичні студії і тільки, наче побічно, на студії оперативного характеру. Може була це і добра метода опанувати якнайкраще тактику, і потім приходити самому до справ оперативного характеру, вже під час служби в лавах армії. Придавали велику увагу співпраці різних родів зброї та співпраці з сусідніми формаціями. Не мали ми часу на студії

Адміністрація „Вісті Комбатанта" приймає замовлення на

„ГОЛОС КОМБАТАНТА" — РІЧНИК 1958-61

В твердій гарній оправі враз з пересилкою лише $ 6.00

тактики панцерної зброї і цей предмет займав дуже мало часу. Уже після закінчення ВШВ дуже інтенсивно розпочались спеціяльні виклади на цю тему.

Керівником першого курсу був генштабу полковник Клімецький (в пізнішому генерал і начальник штабу польського начального вождя генерала В. Сікорського — згинули обидва в летунській катастрофі над Гібральтаром).

Керівником другого курсу був генштабу полковник М. Літинський (28.IX 1895 — 18.IV 1959 — у війні 1939 року був начальником штабу армії „Познань" — генерала Т. Кутшеби).

Керівником тактики піхоти був генштабу полк. Надаховський. Його помічниками (асистентами) — генштабу підполк. Сальоні та майори генштабу Вілімовський і Пясецький. Предмет тактики піхоти стояв на дуже високому рівні. Підполковника Сальоні я знав ще перед ВШВ з 13 п. п., де він відбував стаж, як командир куреня.

Тактика артилерії: Першим керівником за моїх часів був генштабу майор Ян Цяловіч (в пізнішому підполковник) згодом генштабу майор і підполковник Ціба. Він ставив великі вимоги до слухачів та спеціяльно до своїх колег по фаху.

Тактика кавалерії: Керівник полковник князь Друцький-Любецький, асистенти — генштабу майор Грабовський і майор Нажимський (оскільки пам'ять мене не милить). На другому році прийшов до нас генштабу майор Рудницький (потім генерал).

Служба штабів: Особисто для мене та, гадаю, і для багатьох курсантів це був один із найважчих предметів. Спершу я був непевний себе при розв'язуванні різних завдань з цього предмету. Вже всередині навчального року на другому курсі ця непевність залишила мене і я глибоко полюбив цей предмет.

На першому річнику керівником того трудного предмету був генштабу пполковник Суліславський, потім з бігом часу — генштабу пполковник Сосабовський, помічниками були генштабу капітан Банах і капітан Квятковський. Цей предмет стояв на дуже високому рівні, а у відношенні до курсантів ставились великі вимоги щодо знання і опанування предмету. Генштабу пполковник Сосабовський був надзвичайно вимагаючим, але одночасно дуже багато давав від себе і як казали: „спав зі службою штабів",

Часто на грах воєнних, тільки згадка про те, що так напевно зробив „сам Сосабовський" — заспокоювала критиків.

Тактика зв'язку: Керівник полковник Цепа та його асистент майор Стебельський.

Тактика саперів: Керівник геншт. майор Хойновський і геншт. капітан Тушинський. Справляли нам великі клопоти при всяких облі-

ченнях (чисто математичних) при вживанні різних саперських матеріялів та спеціяльно в обороні „сталій". Часто вибачали нам нашу недосконалість, бо ми ж не інженери.

Тактика авіяції: Генштабу майор, потім пполковник Ромейко, помічник майор Шнук. Більшість з нас курсантів, за винятком летунів, „літали в небі", так бодай було зі мною. Як сьогодні пригадую собі, я ні разу в своїх самостійних працях про авіяцію, не робив так, як цього вимагала логіка.

Відділ II-ий (Розвідка і контррозвідка):

Прізвищ професорів не знаю, бо нам їх ніколи не представляли. Обидва предмети дуже мене цікавили, але на деякі виклади з цих предметів ми (себто я і сотник Валійський) не були допущені. В таких випадках, наш „баца" пполковник Важибок, напередодні делікатно попереджував нас: „Панове завтра від такої до такої години вільні". Ми обидва були раді: діставали годину відпочинку і не обтяжували себе різними „тайнами".

Военна історія: Генштабу капітан Павлік і ротмістр Дзєвановський. Предмет дуже всіх цікавив, бо викладали його приступно і нічого від нас не вимагали.

Мови: Професор Гандельсман — німецька і наш відомий поет Євген Маланюк — російська. На першому курсі я пішов на мову „російську", але довідався про це генерал Кутшеба і на другий рік мене з „тріскотом" перекинув на німецьку. Професор Гандельсман про це знав і дуже часто „турбував" мене з німецької. Він дивувався, чому я, знаючи російську мову, записався на цю мову. Моя відповідь була проста і ясна: „Пане професоре — мені і без німецької дуже тяжко, ви ж хіба спостерігаєте, що я і в польській ще недалеко заїхав". Хоч польську літературну мову я знав не гірше моїх колег поляків, але вимова чи акцент таки залишилися полтавськими. Після такої щирої заяви — професор Гандельсман перестав мене занадто турбувати.

Шоферський курс: Викладовців прізвищ не пам'ятаю. Знаю тільки, що були це старшини спеціяльних автових частин. Крім теорії — відбували курсанти практичну їзду на вантажних автомобілях марки: „Урзус".

Протипанцерна оборона (ОППАНЦ)

Протилетунська оборона (ОПЛ) (активна і пасивна)

Належала до професорів загальної тактики і тактики авіяції. Відбувалась в рамах наших тактичних чи теж оперативних розгр.

Кінна їзда: Оскільки не помиляюсь, вів її ротмістр Твердохліб. В часі непогоди їзда відбувалась в манежі, в погоду виїзджали в поле за Варшаву. Це був для нас відпочинок.

З професорів ВШВ слід ще згадати генштабу пполковників Мосора і Марецького.

Самостійні групові праці: Ця праця полягала на тому, що творились групи 5-6 курсантів і ми тоді працювали дома. Праці з загальної тактики і служби штабів. Така праця тривала 2-4 дні. Звичайно це було так: Збірались на помешканні одного з курсантів (там же при ВШВ), що не був обтяжений родиною. Сиділи три-чотири години, приймали „рішення" („децизію") і дальше розпрацювання покладалося на одного з групи. Той, що йому припадала ця роля, мусів розпрацювати все в деталях. Видати всі розпорядження, видати і надрукувати всі накази, поробити всі схеми і шкіци. Ця праця вимагала надзвичайної напруги. В останньому дні всі збірались, переглядали ще раз докладно працю, вносили деякі коректури й „урочисто" віддавали керівникові курсу. Відповідальність за добру чи злу працю несла вся група. Бувало, ролю виконавця в своїй групі я брав добровільно на себе. За це віддячувались мені — кавою і чаркою в одній із варшавських кавярень.

Самостійні шкільні праці:

Дуже часто мали ми так звані „Самостійні шкільні праці". Давалось завдання і під контролею одного або і двох професорів ми мусіли розпрацювати його. Кожний сидів за своїм столом без права порозумiватись з сусідом. На це звертались велику увагу. Головна трудність була — знайти правильну „децизію", бо виконання було вже легше. Всі намагалися бодай приблизно розв'язати вправу докладно так, як розв'язала її професура школи. Признаюсь, що мені ця штука ані разу не вдалась.

Час праці від 8-ої до 14-ої, або від 9-ої до 14-ої. Ці години обов'язували нас на клясових навчаннях щоденно. Працювати більше означених годин — не вільно, не дивлячись на те чи ваша праця була закінчена, чи теж ні. Я мав свою методу праці, довго думав над рішенням і на саме писання праці залишалось дуже мало часу. Хоч мої праці далеко відбігали від так званих офіційних „розв'язок", я завжди діставав дуже добру оцінку. При пізніших так званих обговореннях праць — подавалась на обговорення праця „офіційна" — школи, оригінальні праці курсантів і найгірші праці.

Це були для всіх курсантів дуже прикрі хвилини напруженого вичікування, відомі, зрештою, усім — учням і студентам.

Характеризуючи загально наших викладовців-професорів, мушу об'єктивно ствердити, що вони були не тільки фахівцями у свому ділі, але й відзначалися особистим тактом і товариською культурою. Політичних моментів ніколи там не заторкувано. Тому й між контрактовими старшинами українцями і польськими професорами чи іншими слухачами-старшинами не було ніяких конфліктів.

(Закінчення буде)

ВІЙСЬКОВІ ПРОБЛЕМИ

Ф. Кордуба

Чи стабільна рівновага сил є ґарантом миру?

Революція у воєнній техніці, започаткована під час 2-ої світової війни проєктом Менгеттен-а у ЗДА, в основах змінила характер війни. Першим ступенем, який вплинув на змінність ведення війни, була атомова бомба зразка Гірошіми, яка майже повністю знищила велике місто. Другим ступнем була водородна бомба, якої нищівна сила надмірно помножена в порівнанні з атомовою бомбою. Третім ступенем можна вважати комбінацію водороднопідривної шашки з міжконтинентальними ракетами, якою то зброєю можна досягнути об'єкти кожної країни і їх знищити. Згадані три ступні нуклеарного озброєння посідають обидві суперпотуги — ЗДА і СССР. У зв'язку з цим 60-ті роки нашого століття дуже серйозні і, мабуть, апокаліптичні. Людству приходиться жити в туманному світлі, під враженням нуклеарної зброї, яку можна уподібнити до невилікувальної недуги пістряка. Таке враження є загальним явищем сучасности.

Важко устійнити цілком напевне дійсне співвідношення сил між ЗДА і СССР, коли йдеться про нуклеарний потенціял обох противників. Мабуть не більше 10 осіб в Москві і небагато більше у Вашинґтоні знають дійсну правду, по якій стороні більша чи менша перевага нуклеарного арсеналу. Можливості наукового досліджування співвідношення сил вправді існують, але їх оцінка мало вірогідна. Відомо, що історичне співвідношення сил обох противників вже дійшло до стадії можливости обостороннього тотального знищення. Отже дійшло до рівноваги террору, і це переконує обох контрагентів у тому, що в першому дні атомової війни по обох сторонах могло б бути 100 млн. вбитих. Отже проблема обосторонньої небезпеки це ніщо інше, як тільки тимчасова атомова „вигра". Ця рівновага терору вплинула й на доосновну зміну механізму закордонної політики не тільки двох світових суперпотуг, але також і інших країн. Людство вимагає миру, воно в загальному не бере до уваги тих проблем, яких не можна розв'язати мирними заходами, а тільки війною. Також рівновага терору переконує

державних мужів, що атомова війна не розв'яже спірних політичних проблем, бо така війна була б звичайним обостороннім вбивством. Закордонна політика є рівночасно теорією і практикою, однак не завжди теорію можна поєднати з практикою. В наших часах політична теорія і практика виступали, як два різні поняття, а внаслідку було багато пройдених криз, які принесли людству чимало турбот. Тому уряди окремих країн у своїй закордонній політиці дальше придержуються практики, яка відома з 6.000-літньої історії, значить, вони таки рахуються з можливістю війни, як конечним злом, яке мало б остаточно розв'язати спірні політичні проблеми, хоч би коштом знищення людської цивілізації.

Від кубинської кризи в жовтні 1962 р. застрашування атомовою войною втратило свою первісну атракційну силу, тому оба противники почали виявляти велике заінтересування можливостями відвернути загрозу атомової війни. Таким чином, побіч „малих" льокальних воєн і далекосяжних криз у різних невральгічних районах світу, рівновага у застрашуванні у великій мірі устабілізувалася.

Однак ця рівновага може бути кожночасно захитана, коли б одному з противників вдалося здобути вирішальну перевагу в четвертому ступні революції воєнної техніки. Наприклад, коли б одному з противників вдалося удосконалити тотальну оборону проти ракет, тоді рівновага в застрашуванні була б без сумніву звихнена, а мир загрожений. Також цю рівновагу терору може захитати один з противників превентивними або іншими заходами, щоб воєнний потенціял контрагента виключити. Більшість науковців такі можливості сьогодні виключають, але вони можуть помилятися у своїх висновках. Помилки передбачень науковців записала історія, напр.: На початку 50-их років науковці твердили, що міжконтинентальні ракети не будуть дійовим во-

Щадіть і позичайте в одинокій українській кредитовій кооперативі

„САМОПОМІЧ"

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, 4814 Н. БРОД ВУЛ. Тел. GL 5-8770

856 Н. 24-та ВУЛ. Тел. CE 2-1336

БЕЗПЛАТНЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ НА ЖИТТЯ ДО 1.000 ДОЛ.

БЕЗПЛАТНЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЗИК.

єнним засобом. Альберт Айнштайн перестерігав през. Рувелта, що атомова бомба буде затяжка для літакотранспорту. Також деякі дорадники през. Трумана твердили, що водородної бомби не вдасться збудувати.

Сьогодня ця рівновага може бути радикально підважена, коли б вдалося удосконалити застосування променів Ляссера, знайти засоби для успішного поборювання ворожих підводних човнів, коли б вдалося продукувати та вможливити транспорт т. зв. гігантотонних бомб. Також не вільно забувати й про інші системи воєнних засобів масового нищення. У військовій термінології стрічаємося з гаслом ABC-війна (ABC — по-латински). Це гасло вміщує в собі нуклеарні, біологічні і хемічні засоби війни. З цього бачимо, що нуклеарна зброя не є одиноким засобом масового нищення, бо неменш грізними для людства є біологічні і хемічні засоби.

Арсенали суперпотуг творять три різні системи засобів масового нищення. Крім різних зразків нуклеарної зброї, якої нищівна сила загально відома, є ще біологічні і хемічні засоби, про які мало говориться та мало приділяється їм уваги. Тому сьогодні трудно сказати, котра із згаданих трьох збросневих систем масового нищення знайшла б перше місце в застосуванні. Відчувається загальну нехіть і упередження до нуклеарної зброї, тому деякі стратеги висловлюють сумнів, чи взагалі нуклеарна зброя, яка спричинила рівновагу страху, буде застосована в майбутній війні. Треба мати на увазі, що радіоактивність нуклеарної зброї є шкідливою в однаковій мірі на протязі довгих років для обох противників. Ця радіоактивність може нанести дуже великих шкід поколінням, а доказом цього можуть служити Гірошіма і Наґасакі. Нуклеарна зброя нищить дослівно все — людей, тварин, жнива, промисловість, енерґетичні заводи, системи транспорту і зв'язку. Біологічні і хемічні засоби не нищать промисловости, енерґетичних заводів, системи транспорту і зв'язку, що для ведення війни має передове значення. Дальше, треба мати на увазі, що фабрики для продукції нуклеарної зброї і їх устаткування дуже коштовні та вимагають великого простору, отже такі комплекси-об'єкти стратегічного значення можуть бути легко знищені. Зате біологічні і хемічні лябораторії можуть займатися продукцією масовонищівних засобів в малих об'єктах, засекречених перед міжнародною контролею і чужою розвідкою.

Нуклеарні перегони викликали найбільше заінтересування громадськости, тому в тіні залишились згадані дві інші системи збросння. У звіті НАТО за 1958 р. знаходиться один багатозначний зворот: „СССР має змогу вести у великому маштабі біологічну і хемічну війну". Це було перед кількома роками. Сьогодні можна здогадуватись, що СССР засоби біологічної і хемічної війни ще помножив. Адм. д-р

Саджіюс (Caggius), кол. керівник відділу біологічних і хемічних засобів війни в ЗДА, свого часу твердив, що СССР на відтинку продукції біологічно-хемічних засобів війни є далеко вперeді в порівнанні з ЗДА. Також сов. полк. Мільковіч в одній доповіді в Академії в Москві м. ін. ствердив: ,,На підставі дослідів і порівняльних студій щодо жертв від конвенціональної зброї, газів і атомової зброї з одної сторони і жертв внаслідку застосування біологічної зброї — з другої сторони, виходить, що біологічна війна буде мати далеко більший успіх''.

Після двох світових катастроф, 1-ої і 2-ої світових війн, людство знайшлося перед нерозгаданою проблемою, третьою світовою катастрофою. Рівновага терору, страх перед нуклеарною зброєю, мабуть, не зможуть запобігти цій катастрофі. Малоправдоподібним є, щоб нова катастрофа розпочалася зразком з 1939 р., бо ані Схід ані Захід не мають людини-диктатора, яка б рішилася на ризико війни, як це зробив Гітлер. Зате нова катастрофа може постати за зразком із 1914 р. Коекзистенція, яка також є одним із засобів війни, світу від цієї катастрофи не врятує. Зрештою мирна коекзистенція між монолітним російським комунізмом і плюралістичним вільним світом дасть хіба тільки продовжування напруженої ситуації та ще більше поглиблення недовір'я. Сам Хрущов сказав: ,,Мирна коекзистенція на ідеологічному відтинку це зрада марксизму-ленінізму, зрада справи робітників і селян''. При іншій нагоді Хрущов сказав: ,,Коекзистенція не означає кінця конфлікту, вона є продовженням конфлікту неатомовими засобами, це не капітуляція революції, а тільки її продовження обмеженими методами''. Багато політичних коментаторів уважають, що коли б не було нуклеарної зброї, третя світова війна вже була б вибухла. В цьому багато правди. Також коекзистенція пов'язана з холодною війною — це ніщо іншого, як штучний мир, під час якого можна здобувати й тратити. Злагіднення ворожого ритуалу СССР до ЗДА після підписання договору в Москві в 1963 р., в жодному випадку не може бути ґарантом світового миру, бо досьогодні СССР ще не рішився підписати мировий договір, як завершення 2-ої світової війни, не зважаючи на 25-річчя від її закінчення.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ДІМ
140 - 142 Second Ave., New York, N. Y.
В 20-ЛІТТЯ БОЇВ ПІД БРОДАМИ
клонимо голови перед Тими, що згинули за рідний край
Управа Народного Дому

МЕМУАРИСТИКА

Е. Загагевський

За помилки батька

У ПРИСВЯТІ БОЄВІ ПІД БРОДАМИ

Осип Кригівський з трудом відклеїв перші уривки думок від темної поволоки сну, яка наповнювала череп. Як довго спав? Без зміни довкруги ця сама півтемрява. Ця сама вогка стіна піскового окопу. Ці самі недбало скинені амуніційні скриньки, на котрих лежав, підгибши ноги. Носом доторкав стікаючої вологістю стінки окопу. Не ворушився, хотів знова заснути.

Але почув шорох обсуваної землі недалеко кулеметного становища та людські голоси. Відкрив ширше очі, обернувся на другий бік. Це верталися Зубаль і Колісник. Як довго не було їх? Тільки всього спав ... Коли виходили по харчі — сидячи на амуніційних скриньках втратив притомність, себто — заснув. В тракті розмови довідався, що від їхнього відходу до повороту минула година. „Непотрібно засипляв — подумав — такий сон тільки ослаблює людину". Боліли м'язи і кості. Позіхнув протяжно і це справило йому приємність.

— Ну, що ж? — бовкнув під носом підходячи до кулеметного становища, де було значно видніше. — Що нового чули?

Михайло Зубаль, званий в сотні „Зубусь", мав нахмурене лице. Сидів на скриньці, сперши лікоті на колінах. Сухі долоні витягнув трошки вперед. Чубки пальців вдаряли о себе в скорому ритмі ,якби вправлялися перед виконанням якоїсь чародійної штучки. „Зубусь" мав в цьому здібності, перед війною був талановитим „лякерником" в одному з львівських малярських варстатів, а що на язик був „тятий", не довго загрівав місця на одній праці. Тому то, як це говорилось в львівському жарґоні: — „з браку ляку", набирав людей у грі „пара не пара", за що був нераз в колізії з поліцією.

Не відразу відповів Кригівському, що був „першим стрільцем" при обслузі кулемета. А їхній молоденький бо сімнадцятирічний „стрілець ч. 3", Олекса Колісник, „дитя села", в напруженні приглядався то од-

ному, то другому, ждуги, що скажуть старші. Кригівський здогадувався, що нема добрих вісток.

— „Балікай"!

Принаглений Зубаль сказав одне слово, котрого тамтой спершу не зрозумів.

— Підківка!

Одногасно за поміггю рук зілюстрував свої слова: стулив оба великі пальці до купи, заокруглив вказуюгі. Осип кивнув головою на знак, що зрозумів. Власне це був образ ситуації, в якій знайшлися.

— Знаходимося в большевицькій підківці — говорив „Зубусь", колишуги зложеними фіґлярно долонями — „вдирати ще можна на Погапи. Але не знати, ги ціла наша „ферайна" не є замкнена у цій підківці. Тоді . . . — і з уст впало вульгарне прокляття.

— А ви все мусите клясти, Зубаль — з докором проговорив Колісник — стидались би, гейже ви український вояк! . . .

— Ти Вулеську файни хлоп, та ти мені в макітру не тринь політики .Я на ній не капуюсь. Знаю хто я. Жаль, що цього не знав мій старий і „натягнув пренжини" за Польщу в 1918 році — якось не то мелянхолійно, не то лагідно говорив „Зубусь". — Капуєш, Вулеську, ти ще „мікрус", щоб таких, як я, а їх багато, — зрозуміти. Як хогеш, то я тобі „втну балак ведлі того". . . .

— Ти Зубусь стуль дзюб — вмішався Кригівський — знаю, про що хогеш строгити, що ти невинна „офяра льосу", що твій батько в листопаді 1918 р. не знав, хто він, і за що наложив головою в польській боївці. Як тебе в „кацябі" „просвітили" на українця і так дальше. Всі ми знаємо, гого хогемо і гому одягнули цей мундур. А хто гим був, як прийшов до цієї національної свідомости це „інша пара кальошів". Ти не „завертай тепер юра", краще скажи, що більше гув, там позаду.

Якби у відповідь на це питання, десь недалеко погулись скорі кроки, а з цим в рів окопу зсунулась огрядна постать роєвого десятника Кушніра.

— Кригівський, візьмете перший рій, а Зубаль і Колісник остануться в мойому. Збірка за десять хвилин, при штабі сотні. Зубаль! Візьмете кулемет — простропив мов з кулемета десятник Кушнір та побіг дальше ровом до наступних стійкових.

Мляво і мовгки погали збиратися ,лише Зубаль, як звигайно бурмугав під носом. Та не втерпів і голосно, сам до себе випалив:

— „Но, Зубусь, даєм поптя, знагить " . . . встоятись не було сили . . ." як то „сі" співає . . .

— Ти знову? Краще уважай на себе, щоб ми ще в Лемврику похірили — гомусь з гуттям промовив Кригівський, а звертаюгися до Колісника, додав: — Олесь, уважайте на нього, тож „хирляк", що під ним „коромеслом" „фіси" гнуться. — Ну „Зубусь" „тримайся вітру", я вже „фалюю", та ще раз тобі кажу у-в-а-ж-а-й. Чуєш, як „губарики" гатять?

— „Злам карк" — по шибенигному відрубав Зубаль, а звертаюгись до Колісника додав: „Вулєську, дралюєм" — при цьому з замахом закинув на плеге кулемет.

Темна ніг полонила їх в свої обійми.

Сотня вирушила, як на сході несміливо погало сіріти небо. Зубаль не дуже то наздужував за своїмі відділом. Спогатку було ще „сяк-так". Коли сотенний наказав збірку — не бракувало нікого. Перших кількасот метрів, сотня відступала згори назнагеним порядком: на голі сотенний хорунжий Яріш, котрий, хог ранений в руку, провадив цілість, з лівої сторони рій дес. Кінаша, з правої хлопці ст. стрільця Ворони, позаду Кригівський із своїм роєм. Відворот замикав дес. Кушнір, що обняв команду над заднім обезпегенням.

Зубаль ішов один з останніх у відділі Кушніра. Важкий кулемет гас-від-гасу перекидував з рамена на рам'я. Спершу не відгував утоми, хог ішли болотнистою дорогою, а що ворог не наступав на п'яти — не треба було витрагувати енергії на займання боєвого становища.

Коли сотня віддалилась на яких два-три кілометри від залишених становищ, тоді то впали, між відступаюгі відділи, перші ворожі стрільна. На відступаюгих вояків посипались рідко, ослаблені далеким полетом відламки стрілен.

Хор. Яріш рушив бігом, за ним відступаюгі відділи. Ряди видовжувалися, порядок відступу порвався, люди змішувалися, тим більше, що й з-права й ліва несподівано засвистіли кулі „максимів" і „дегтярів". Декотрі відбивалися від землі і летіли дальше, як фосфоризуюгі манюсенькі м'ягики, або як лискугі камінгики, кидані дітьми на поверхню води.

Тоді погалось це найгірше: Зубаль погав відставати. Перший минув його Терешко, потім мигнула силюета Горбаня, зігнутого на момент до землі — прикурив цигарку і скоро рушив далі. Врешті побіг недалеко від нього десятник Кушнір, щось крикнувши в його сторону. Зубаль не догув слів у цьому пекольному лоскоті вибухів, але зібрав усі сили, щоб скоріше бігти. Боявся. Не цих свистюгих біля вуха куль, не тих, що відбивалися від землі колірових куль-м'ягиків. Боявся залишитися самим.

Робив що міг, щоб зрівнятися з своїми відступаючими друзями. Оглядався позад себе, чи хто ще є за ним і біг, скільки сил було вногах. Але сил було щораз менше і в грудях не ставало повітря. Щораз виразніше почував біль біля серця. В злиднях перебута юність давала про себе знати. Піт струмочками спливав з чола і скрань, обліплював ціле тіло. Неймовірно тяжів кулемет, а кулеметні стрічки, котрими був оперезаний навхрест, давили болюче рамена. Ненависний противогаз немилосердно обивав бедра, утруднюючи біг.

Щоб зловити віддих, Зубаль щораз-то звільнював, перекидував кулемет з руки в руку і біг дальше, втрачуючи щораз на скорості. В певнім моменті почув голос дес. Кушніра: — „Скоріше, брате!”, потім, при проблисках сірого ранку, замаячили перед ним контури розбитого повза.

Тут минув його досить спізнений Олесь Колісник, кричучи на ціле горло, майже в саме вухо: „Киньте, Зубаль, скриньку!” Аж тепер прояснилось йому! Ніколи не прийшло б йому це раніше на гадку.

Тепер здав собі справу, що коли б позбувся цього нестерпного тягару з плечей — був би вже десь всередині відступаючої сотні. Чи вільно було йому кинути скриньку — адже вони відступають, навіть, коли забракне амуніції, на це є амуніційні стрільці, можна кинути. Ще вагався.

Рештками сил добіг до знищеного повза, зупинився і вже мав кинути нестерпний тягар з плечей, як раптово почув пронизливий біль в правому бедрі. Захитався, випустив з рук кулемета і впав на землю.

Проймаючий біль огорнув ціле тіло: пронизував цілий правий бік, спливав електричним струмом високого напруження, виповнював цілий череп незносним палаючим болем.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ
ТА
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
бажає

Щоб не кригати, Зубаль затиснув зуби, сів на землю та діткнув зраненого боку: змисл самозбереження казав шукати рани, тамувати кров, яка обильно плила по бедрі. З трудом видобув з кишені перев'язогний пакет, розстібнув пояс. Намацуюги обома руками зранений бік ствердив, що куля пройшла нижге ребер, пробивши великий отвір на спині. Цілою силою волі опановуюги пронизуюгий біль, скинув блюзу та поверх сорогки обандажував рану. А втім, кровотега не припинилась і Зубаль гув, як крізь просяклий кров'ю бандаж стікає поволі кров, з прикрістю стверджував, що бандаж не сповняє свого завдання. Хотів витягнути другий пакет, але вже не був всилі. Біль, осягнувши свою вершину, переходив в ослаблення.

Зубаль ліг на землю. Колірові стрільна перелітали над головою, декотрі побіг пороли грунт. Зубаль з надлюдським зусиллям підтягнувся під толуб повза, котрий дещо давав захист.

Тепер лежав звернений головою в сторону відступаюгої сотні. Багив летюгі в сторону Ожидова — напрям відступу — гервоні кулі. Часом у ранішній імлі миготять силюети відступаюгих друзів: щораз дальше й дальше. Здоганяють їх світляні кулі, перетинаються білі, гервоні і сині нитогки, вогнисті м'ягики скагуть по землі.

Зубаль дивиться на це і сам собі дивується, як міг добігти аж сюди в такому напруженні вогня. Не боїться уже. Біль змалів — здається, що виплив разом із стікаюгою кров'ю, всякаюги в землю — приходить збайдужіння: не то смуток, не то жаль, що залишився сам, що не дійшов. В цій апатії є дрібка вдоволення, а саме, що лежить. Вже не тяжить в руках кулемет, вже не тратить останнього віддиху в зусиллі бігу вперед. Вже не оббиває боки противогаз, лише в цьому місці якесь дивне відгуття терпкости.

Щораз повільніше віддихає, приплющує огі. Сумно йому, що сам, погувається слабим, покиненим. В сколоченій, пережертій болем, грюкотом і блискотом тисягів вибухів голові, думки погинають колтунитися. Вже байдуже, що буде дальше, взагалі нігого не хоге вже: замкненими огима багить фраґменти свого минулого. Темний вогкий підвал, в якому приходилось жити, йому й його матері. МАТИ — має її знимку в нагрудній кишені блюзи, — стільки щоденної запопадливости, стільки турбот приспорював він їй.

Плутаються картини: лице поштивого шевця Мартина і його цікаві оповідання — адже на них зріс, пізнав, хто він, та яку помилку зробив його батько. Лист: останній з дому і там слова, писані спрацьованою рукою — „Сину, бережи себе . . ." — він разом із знимкою тут в нагрудній кишені блюзи, рука безуспішно намагається відшука-

Д-р Микола Рибак

Соснів, Раковець, Семиківці...

„Мандрівнику! Иди до хрестів,
Вклонися тіням тих борців,
Що прагнули у люту днину
Піднятн схнлену калнну,
Розвеселити Україну!"
(Олесь Бабій)

Погаток першої війни у 1914 р. вирвав мене молодого з батьківського дому в Соснові, а воєнна завірюха водила мене довгі роки по багатьох закутках її дій. А мої батьки, мусіли враз із населенням покинути Соснів у вересні 1915 р. та скитатися по різних парохіях Галигини. Батько о. Амброзій, був довгі роки парохом Соснова, до якого належали села Раковець та Семиківці, на терені яких йшли завзяті бої в жовтні і листопаді 1915 р. Щойно по трьох роках могли батьки вернутися до Соснова. Мені удалося перший раз від погатку війни відвідати батьків і розглянутися по тому славному терені боїв, де наші Українські Сігові Стрільці своєю хоробрістю заслужили собі в українській історії на назву неустрашимих борців за волю України.

Було це на Великдень 1921 р. Зі Львова їду залізницею до Підгаєць, а відти фірою до Соснова... Багу ще незатерті сліди воєнного знищення. Але тепла весна уже вигарувала з-під землі ясну зелень м'якої трави, жовті квіти, а де-не-де і нивки, покриті зеленою озиминою... Над могарами літають бузьки, вгору підлітають жайворонки зі своїм співом, гудуть шпаки, гайвороння великими громадами шукає за поживою...

Під самим Сосновом гостинець в'ється серпентиною під горбок, за яким уже показувалися перші хати села Соснова та присілку Тудинка.

ти його. Чого так стріляють? — гого так голосно? — властиво, де він? Пити, як дуже хогеться пити.

Зубаль відгиняє огі: багить сірюге в ранній імлі сталеве підвіззя повза — на мить вертається виразиста свідомість — так, це Погапи, це він під Бродами у Дивізії, ранений...

Хоге зриватися, бігти за своїми, підносить голову, підпирається ліктем, знову хоге підвестися. І знову біль. Нема правого бедра — є лише біль: проникаюгий усі тканини, всюди сущий, всевладний біль.

Безвладно звисає голова вояка, втомлений зір паде на сіру сталь повза. Повіки Зубаля замикаються. І нігого вже нема: є ніг.

На самому вершку тієї серпентини багу воєнний хрест, а на ньому на-пів затертий напис: „Хорунжий Северин Яремкевиг ... упав за волю України ... року 1915”. І так на самому вступі до села стрінувся я з могилою мого ніжного, ясноволосого приятеля ... Багу, могила якоюсь ніжною рукою упорядкована, під хрестом китиця свіжих весняних квітів ... Спонтанігно складаються мої уста до щирої молитви за його праведну і гесну душу ...

Село ще цілком не відбудувалося по війні, але запопадливі руки наших пильних селян і селянок уже неодну хатину направили, неодну шіпгину зліпили ... Хто не міг придбати ще корови, мав кози, яких перед війною в селі не було ... Зате гіршою була справа з тим кінцем села від церкви на схід. Ворог не помилував ані приходства, ані около двадцять господарств. Люди по повороті з таборів мусіли спогатку мешкати в окопах, а дехто у землянках на власних господарствах ... Там сіріли лиш деколи малі будки, які покищо служили за мешкання. Над тими хатами відбувався довгий гас двобій між московською і австрійською артилерією. А на парохіяльнім городі пописувався своїми цільними артилерійськими пострілами наш славний отаман д-р Ярослав Воєвідка, який згинув з рук большевиків на Східній Україні 1920 р.

Але всетаки, які були важкі гаси, зуміли наші хлібороби уже якусь гастину своїх піль обробити і зібрати плоди, конегні для життя. Особливо паски, які люди з усіх трьох сіл поприносили були на Великдень до свягення коло церкви, були такі ж велигні і рум'яні, як перед війною, багили ми і писанки і крашанки, м'ясиво, масло, сир і „прогія сніди”...

***

Щире було привітання моє з моєю мамою та батьком. Правда, негоди, які перебули вони, сильно відбилося на їх зовнішньому вигляді, не мали майже ніякого навіть конегного устаткування, мешкали у старій хаті коло церкви, що звалася „дяківкою”. Все ж таки не багив я у них якогось глибокого смутку. А з радістю Воскресення лугила нас

ВЕСЕЛИХ СВЯТ ТА ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

бажає

ROMAN IWANYCKYJ

2883 Wilkinson Ave., Bronx, N. Y. 10464. Tel.: TA 3-8407

ПЕЧАТКИ різного роду — в різних мовах — з емблемами — для організацій, установ, підприємств та приватного вжитку.

Печатка 3 лінії на 2 інчі $ 2.00. — Висилаємо поштою.

радість, що вони мене першого з трьох синів побачили по війні і вже мали певні відомості, що й обидва мої молодші браття живі і здорові...

А в селі уже уся молодь, яка попала була у польську неволю, була вдома і велика кількість її повернулася була з України.

Коло „дяківки" був цвинтар та церква, якої війною знищена фасада не була ще якслід направлена. Але напрогуд, старі, довголітні тополі довкола неї перетривали усі воєнні бурі і ніодна не була ушкоджена.

Іду я на церковний цвинтар. Стрічаю знайомого селянина, який провадить мене до кількох стрілецьких могилок. На них хрестів уже не було, прізвищ похованих селянин не знав. Але на тих могилках хтось посадив молоді деревця. Вони уже зазеленіли були і легенько колихалися під подувом весняного вітру. Іду стежкою у напрямі Тудинки і стрічаюся із моїми знайомими. Не всі люди далися осінню 1914 р. узяти до воєнних бараків в Австрії. Дехто з них знайшов приміщення у поблизьких селах, саме тих, що у них перебували Українські Січові Стрільці, що служили як резерва для скріплення фронту. І ті Соснівські, Раковецькі і Семиковецькі селяни користали із кожної нагоди, щоб підійти на свої позафронтові поля і під градом російських гармат управляли по кусникові свої поля. Тому неодин з них умів мені неодно розповісти про наших Стрільців, про гарну їх поведінку, про їх щире відношення до населення. При тому Усусуси співали свої пісні, які запілля воєнне зараз переймало і виучувалося співати. А ті, що були по таборах, також мали нагоду вивчитися стрілецьких пісень. І цікаво було зауважити на Великдень, коли молодь виводила гагілки. Але уже тут стрілецька пісня немов вибивалася на перше місце, бо у кожному цвинтарному кутку вона гомоніла.

А нарід ... той, що серед повоєнного недостатку, серед клопотів, польських переслідувань, часто без даху над головою, який довгими часами тужив і тремтів серцем та душею про здоров'я і життя тих найближчих, які були на війні, а дехто уже був виплакав жаль за своїм рідним, що погиб на війні, або й слух за ним загинув, героїчно почав поборювати свої важкі думки. Радше чув я від них про славу нашого війська, про удалі воєнні подвиги. Та ба! Коли у тих селян перед війною ледве почала розбуджуватися національна свідомість, тепер видно було, що вони є наскрізь перейняті українським патріотизмом, вірою у кращу нашу майбутність.

Багато бувших вояків звиділо було далекий світ. Вони були і в Австрії, Німеччині, Італії, Румунії, навіть у Святій Землі. Вони міряли своїми вояцькими кроками далекі і широкі землі України, дехто і у першому зимовому поході брав участь, бачив золотоверхий Київ, св.

Софію, Пегерську Лавру, Золоті Ворота. Про те усе вони собі взаємно оповідали. Їх світогляд знагно поширився, духова культура піднеслася, погування патріютизму скріпилося, як ніколи перед тим.

***

Вегором, у Велику Суботу, батько відправив у тій гудом урятованій від ворожих стрілен церкві Воскресну Утреню. З усіх трьох сіл зібралися люди. Десь хор зібрався і співав, а моління у тій церковці линули, враз із кадилом та відблиском воскових свіг — у темно-сині весняні небеса. Дзвонів на стилевій дзвіниці уже давно не було, бо їх на погатку війни забрало австрійське військо на гармати. Зате при першій пісні, з-зовні церкви, перед замкненими дверми, що виплила могутньою струєю з уст усіх присутніх — „Христос Воскрес!" — погувся голос залізної штаби, уміщеної замість дзвонів. Але той голос не зойкав, ані не плакав, а вибивав ніжну радісну мелодію. А коли уже внутрі церкви батько заспівав, своїм ще тоді гудовим басовим глибоким голосом „Плотію уснув", церковні мури немов здригнулися від того зворушливого співу. Між людьми дався гути тихенький плаг. А я, у тій зворушливій хвилині сам не знав, що зі мною діялося. Тільки років не багив я мого батька при престолі, не гув його великодної пісні. А він ось стоїть при престолі велигний, удуховлений, лице його сяяло від молитовного та хвилюючого переживання. Огі на-пів примкнені гляділи вгору, немов багили перед собою Велику Містерію Того, що „смертію смерть поправ". При престолі співав саме той мій найдорожгий та незабутній батько, з яким я прощався, як ішов з дому на війну, а якого я й не дуже сподівався був ще колись побагити. Стискає моє горло погуття надземської радости, а з уст пливе впрост до неба благодарна молитва за його і мами здоров'я, за щасливу долю обох моїх неприсутних братів. Мама, в лавогці, біля престолу, клягить, голову схилила вдолину . . . здається застигла у молитовній екстазі . . .

***

В неділю раннім ранком, по співаній Службі Божій, батько виголошує зібраним великодні побажання, згадує важкі воєнні переживання, евакуацію сіл його парохії, згадує тих, яких війна забрала з того світу, тих, що ще не вернулися домів, і тих, які на близьких полях над Стрипою полягли і тут саме, на полях його парохії поховані ждуть на небесний вінок хвали і велиг Божих ласк та благословення, щоб на полі хвали і руїни постало, воскресло нове життя, більше радісне, більше велигне, як те, що минуло . . . При тому заповідає, що по Богослуженні на третій день Свят підемо процесійним порядком на стрілецьку могилу до Семиковець, яка високим курганом майоріє над полем,

покритим густо могилками Українських Сігових Стрільців, що на ньому зложили свою жертву життя для волі і щастя України.

О так! На тих широких ланах, на обох берегах ріки Стрипи спогили браві хлопці, які, як ішли в бій, то співали і зі співом умирали . . .

**
*

І нагадую собі, на основі оповідань селян, друзів, знайомих та деяких воєнних звідомлень, хто з моїх побратимів, шкільних і університетських товаришів перебували в гасі боїв наших Усусусів на терені згаданих сіл, головно у Соснові. І стають, мов живі, перед моїми огима: о. курат Андрій Пшепюрський, Северин Яремкевиг, д-р Володимир Білозор, Василь Пангак, Ілько Цьокан, Осип Будзиновський, Олекса Мельниковиг, д-р Франц Свістель, Софія Галегко, Осип Навроцький, Зенон Носковський, Петро Франко, Юліян Буцманюк, д-р Осип Назарук, Сень Горук, Лев Лепкий, Михайло Гайворонський і багато інших.

**
*

На другий день Свят, по Богослуженні, перейшов я герез міст на Стрипі, на її лівий бік. На горбку сторгали ще невідбудовані руїни палати і будинків. Але гудовий двірський парк, здавалося мені, був ненарушений. Він сягав вділ, аж до ріки, цвіли уже герешні і яблуні . . . а надбережні верби і лози купали свої долішні віти у дзеркалі, блискугої від сонця, води.

А там далі розпростерся на всю свою довжину і ширину, добре знаний нашим Усусусам степ званий „Панталихою". Краєм його понад ріку, безконегно довгими рядами видніли на пів уже засипані стрілецькі рови. Московські були збудовані аж над Серетом так, що між Стрипою і Серетом була просторонь декілька миль широка, невтральна смуга між двома ворожими арміями. На ту нігию смугу виходили і наші стрільці і москалі ногами, щоб дістатися під ворожі застави. І звідси гасами наші люди приводили як полонених, стежу москалів, але і гасами, хог дуже рідко, москалі брали до неволі нашу стежу, коли вона попала в засідку. Така ситуація тривала цілу зиму

ВЕСЕЛИХ СВЯТ ТА ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
СВОЇМ КЛІЄНТАМ БАЖАЄ
ДУЦИЛОВИЧ МИХАЙЛО
ORION
IMPORT-EXPORT & TRADE CO.
4925 Old York Road Philadelphia 41, Pa.
Store GL 5-9586

з 1915 до літа 1916 р. в якому то гасі мусіли наші війська свої становища без стрілу опустити, бо їм грозило окриленння московської армії під проводом генерала Брусілова.

***

Вертаюся на правий беріг Стрипи і йду зарослою стежкою вздовж її берегів, до раковецького лісу. Само село Раковець не багато потерпіло було від московських стрілен, бо було заслонене від ріки високим берегом. Але зате ліс зазнав важкого спустошення. Осінню, коли москалі були передерлися на другий беріг Стрипи і масовими атаками змушували не раз наше військо відступати ген за гостинець ,до рігки Тудинки, контратаки наших і німецьких військ були дуже бравурні і успішні, та коштували багато жертв. На Семиковецьких полях лягло наших Сіговиків більше як сотня, а скільки німців і мадярів з австрійцями, годі догислитися. Але рішуга побіда з кінцем листопаду 1915 р. над москалями належалася лиш і виклюгно нашим Стрільцям. Сотник Дмитро Вітовський боронив лісу і так бравурно напер на ліву флянку москалів, що вони остатогно відступили. Огевидці кажуть, що вони тисягами трупів своїх вояків загатили були у Стрипі воду, яка розлилася була по полях широко, ненаге якась повінь.

***

Ще кілька кроків від ліска, який заслонював семиковецьку долину Стрипи, я станув віг-на-віг широкого поля бою. Воно було покрите тоді ще великою кількістю хрестів, між якими відрізнялися наші, сігові. Написи полиняли були, деякі хрести були поломані. На жаль, не можна було відгитати уже ані одного напису на прикріплених до хрестів примітивних дощинках. По другій стороні поля битви, напроти мене, близько знищеного семиковецького фільварку, німці вибудували були прегарний різьблений пам'ятник над могилами своїх вояків. недалеко від нього австрійці зліпили були, немов від нехотя, малу кам'яну піраміду. А там дальше мадяри скомпонували були малий курган і обліпили його „гільзами" з московських гарматніх стрілен. Але ось там на горбогку, по той бік гостинця, заясніла до сонця, перед моїми огима могила-курган наших Усусусів. І місце, перспектива, сама конструкція могили була гідною вдумливого артистигного подиву. Іду між хрестами у напрямі тієї могили, переходжу гостинець. Могила-курган був обведений плотом. Серпентиною дістаюся вгору під сам високий дерев'яний хрест.

Це пам'ятка по тих, що як тільки:

„Рання зоря зазоріла,
Як москалів Січовики знову привітали...
Не вітали їх привітом, Божими словами,

А гарматами вітали, кулями, шаблями . . .
Не вітали, а карали тих варварів диких,
За зруйнування Вкраїни просторів великих".

**
*

На третій день свят була гудова погода. І знову збирається громада зі всіх дооколишніх сіл на могилу-курган в Семиківцях.

В міжгасі довідуюся, що поляки, а потім большевики в 1920 р. дуже цю могилу ушкодили. Та люди, перед Великоднем, направили усі шкоди і навіть поставили новий дерев'яний хрест, бо первісного уже не було. Польська поліція їм у тому перешкоджала, але це нігого не помагало. Хрест і могила зникли з лиця землі, коли той лан, де вона стояла, закупили були мазури-колоністи.

**
*

Коло могили зібралися два довколишні священики і мій батько. А тут, десь з-поза ліска, на гостинці, лунає пісня, улюблена пісня Сіговиків. А на голі походу дівгата несуть тернові вінки, украшені національними лентами. Це зібралися бувші військовики і зорганізовані у стрункі колони, маршують віддати поклін своїм побратимам. Під гас панахиди стоять випростовані на „струнко", а лиця їх поважні, зраджують глибоку задуму. Молитва лине вгору, до неба, а нарід співає „Христос Воскрес!"

Один із присутніх священиків, бувший військовий курат, з піднесеним вгору золотим хрестом, кінгить свою зворушливу проповідь ось такими словами: „Погляньте ще і ще раз на ті хрести, під якими спогивають найгарніші сини українського народу!

„І не хиліть голов в журбі,
Найдуться на рани ліки!
Хто умирає в боротьбі,
В серцях живе на віки"... — каже поет.

А кожний з тих хрестів, що прикрашують те наше поле хвали, має два рамена! Поперегне розп'ялося вздовж святої землі. Воно накриває тіло того, якого геройська душа саме тут опустила його. Друге рам'я вбите глибоко в землю, тогно просто самого серця героя. А другий кінець того прямовисного рамени хреста стріляє впрост до неба, куди, в годину страшної боротьби, душа героя відлетіла до Творця! А ми, тут зібрані, що молимося за душі найдорожгих наших Стрільців, полиньмо нашими думками і молитвами за тим прямовисним хрестовим раменем до того неба, де наші молитви стрінуться з ними! При тому помолімся щиро і сердегно не лише за тих, що тут, оповиті вігною славою ждуть свого воскресіння, але також молімся за тих, що на інших

полях кривавих боїв шість років воювали і загинули, бо неодного могили ми уже ніколи а ніколи не будемо мати змоги оглядати. А також молім Бога за наших найближчих, за весь наш нарід, та молім Його, щоб дарував нам кращу долю, а Україні привернув волю і славу!"

Нарід потонув у гарячій молитві, запанувала на тому побойовищі якась могутня і маєстатична тиша.

Заходяче сонце обняло своїми золотими проміннями сіговий курган, задержалося над терновими вінками, легіт вітру ніжно порушав синьо-жовті ленти.

За хвилину сонце зайшло і обняло вечірнім сумерком цілу далеку і широку долину слави по обох берегах Стрипи.

Філядельфія в квітні 1963.

Ой як буду, моя матусенько я в війську поміради, прийми мою вірную дружина за рідну дитину!

(Народня приказка)

Святочні побажання усім українським Комбатантам пересилає
UKRAINIAN SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
1321 WEST LINDLEY AVENUE PHILADELPHIA 41, PA.
DAvenport 9-7080-81-82

OFFICE HOURS:
DAILY: 9 A.M. TO 3 P.M. — FRIDAY: 9 A.M. TO 8 P.M.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ ТА ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
Рідні, Приятелям та Знайомим
б а ж а є
СТЕПАН ВОЙТАНОВСЬКИЙ
б. власник ресторану в Стриї та б. керівник ресторану
Горожанського Клюбу у Філядельфії

ХРОНІКА ТА ІНФОРМАЦІЯ

Об'єднання б. Вояків Українців в Америці

8-ий Делеґатський З'їзд ОбВУА

ВІДБУВСЯ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, 10 ЖОВТНЯ 1964, У ЗАЛІ СПОРТОВОГО Т-ва „ТРИЗУБ", 4932 Н. БРОД ВУЛ.

Приявних делеґатів 29 з 8-ох Відділів з мандатами разом на 38 голосів, крім членів Головної Управи.

Голова **д-р В. Ґалан** відкрив з'їзд, вітаючи приявних із 15-тиріччям нашої центральної комбатантської організації. З цієї нагоди відзначив заслуги для організації двох приявних побратимів, які є членами Головної Управи від самого початку існування ОбВУА по нинішній день: **Йоахим Вишневецький**, скарбник та **Іван Поритко**, 2-ий заступник голови і референт Суспільної Опіки. З черги відчитав список померлих за час від попереднього Делеґатського З'їзду членів ОбВУА, що їх пам'five приявні вшанували повстанням і 1-хвилинною мовчанкою:

Михайло Курах, Микола Близнак, Панас Кологривенко, Олександер Кошель, Ілярій Ригайло, д-р Теодозій Яворський, Іван Маланчин, Петро Дячишин, інж. Михайло Дуда, інж. Володимир Татомир, Дмитро Поторока, Михайло Ґловяк, інж. Борис Дядюша, інж. Олександер Марків, Євген Цегельський, Василь Сак, інж. Дмитро Мачай, Іван Решетило, Юрій Голуб, д-р Юрій Дякунчак, д-р Маркіян Терлецький, Олекса Катамай, Володимир Антоняк, Іван Стасенко, Дамян Сапрун, Михайло Деркач, Іван Шеремет, Петро Шмалій, Петро Свистун, Роман Віханський, інж. Олексій Сім'янців, Омелян Білинський, Микола Чопик, Володимир Гіриак, Іван Турчманович, Микола Сіпко, Ярослав Гузар, Юліян Пасічник, Михайло Савчин, Іван Вербяний, Сергій Литвиненко, Олександер Кривовяза, Ірина Домбчевська, Іван Мирошниченко, Ярослав Мохнацький, Юрій Копистянський, Василь Байбарак.

Після того обрано **Президію** в такому складі:

Петро Постолюк, заст. голови Братства УСС (Ню Йорк) — голова, **Семен Гнатківський** (Амстердам) і **Валентин Сім'янців** (Вашинґтон) — заступники, **Й. Повх** (Честер) і **Т. Мамчур** (Філядельфія) — секретарі. До Почесної Президії запрошено генералів ген. шт. **Аркадія Валійського** (Ню Йорк) і **Петра Самутіна** (Боффало).

Обрано теж такі Комісії: **Номінаційна: ред. Іван Кедрин** (Ню Йорк), **інж. Макар Каплистий** (Філядельфія), **інж. Павло Дубрівний** (Нюарк), **Юрій Лопатинський** (Ню Йорк), **Микола Алексевич** (Філядельфія).

Верифікаційна Комісія: Іван Данківський, Теодор Мамчур (Філядельфія) і **Осип Сарахман** (Честер). **Резолюційна: І. Кедрин, В. Сім'янців, ген. Валійський, М. Каплистий ...**

Опісля **д-р В. Ґалан** виголосив коротку промову-звіт:

ПРОМОВА Д-РА В. ҐАЛАНА

Сьогоднішні Збори ОбВУА припадають на час великих річниць, які зробили переворот в українськім державницькім способі думання:

1. 50-ліття вимаршу першої сотні УСС виявило нам наявно, що тільки могутня військова сила може здобути нам самостійне державне життя, як одинока запорука повного розвитку кожної нації.
   Після тієї зміни в нашій психіці ми бачимо творення Сіро- і Синьо-Жупанників, українізації армії на Великій Україні, творення Армії УНР.
2. Галицька армія, якої 45-ліття саме тепер святкуємо, внесла нову зміну в психіці народу, коли сини Галицької Землі пішли здобувати Київ, бо вірили, що дорога на Львів веде через Київ. Опісля повстання на Великій Україні. Військові організації — Дивізія, УПА.
3. Однак ми відповідаємо за менший відтинок, а саме за З'єдинені Держави Північної Америки, де вже в 1924 р. в місті Філядельфії створився був перший зародок Комбатантської організації, а саме Стрілецький Гурток ч. 1, який потім дав почин до створення Української Стрілецької Громади в ЗДА та Канаді.

І ось, переглядаючи нашу вже сорокрічну працю Комбатантів на Американській землі, — а тепер 15-ліття праці ОбВУА — спадок після У, С. Громади — треба усвідомити собі: а) які були наші завдання та б) як ми їх виконали, чи як ми їх виконуємо.

Наші завдання після програної війни були ясні: працювати над підготовою нашого народу під оглядом військовим, політичним та господарським.

Ми, члени Стрілецької Громади, вважали, що заки приступати до виконання таких високих і піднеслих цілей, нам треба полагодити пекучі справи щоденного життя, між якими на першому місці стояла опіка над нашими побратимами зброї, які залишились раненими-каліками. І так ми працювали над допомогою інвалідам та зорганізуванням дому інвалідів. Тепер ОбВУА продовжує ту акцію, тому створено Суспільну Службу Комбатантів, яка у великій мірі спільно зі Злученим Українським Американським Комітетом причинилась до полегші долі наших інвалідів не тільки в „старому краю", але і тут, на американськім континенті.

За це належить повне признання Комітетові Суспільної Служби Комбатантів, зокрема його довголітньому голові побратимові Іванові Порикткові.

Суспільна Служба Комбатантів — це один з найбільш успішних починів спільних сил комбатантських організацій, який теж вказує, яку велику роботу можна було б виконати спільними силами усіх комбатантських організацій. Тепер перед нами нове велике завдання — придбання дому для старших віком ветеранів.

Другий спільний почин — це видавання спільного військового журналу „Вісті Комбатанта" — тепер одинокого постійного журналу в Америці, якого немає в так званій самостійній Українській Совєтській Республіці, де державна самостійність ще досі міряється хахлацтвом, ковбасою та чаркою. Військові проблеми там вирішує „старший брат", а „хахлам" і „совєтським людям" вистарчить в Україні „культурна автономія".

І саме тому ми вважали видавання військово-історичного журналу за одно з найбільш пекучих наших завдань. Не буду тут обговорювати проблем, зв'язаних з цим видавництвом, про це будемо говорити при дискусії. Хочу лише підкреслити, що видавання українського військового наукового журналу, це справа найбільшого значення в державному вихованні цілої нації,

зокрема української молоді і то під оглядом: а) військовим, б) політичним та в) господарським.

В останньому році я мав змогу прочитати спомини деяких авторів з 1919 року, які жахливо, без ніякого військового знання і досвіду описують здобуття Києва і його наслідки ... На науковім ринку знаходимо книжки, в яких харківська збиранина з 18 і 19 рр. представлена як українська радянська влада.

В З'єднаних Державах Америки є аж дві наші наукові інституції — НТШ і Вільна Академія Наук — хто ж відповідає за наукові досліди? Ми, комбатанти, не хочемо і не будемо мішатись до наукових видань, але, ради Бога, хай науковці мають відвагу зайняти якесь становище в цій справі, щоб ми самі себе не осмішували. Наш журнал повинен і мусить зайняти становище в таких справах, бо це належить до ділянки військового і політичного виховання. Ми не пропаґуємо ніякої політичної групи, але, ради Бога, чи не час вже позбутись хоч половини наших теперішніх урядів та не осмішувати себе перед чужинцями?! Ми з великим натиском називаємо себе „політичною еміґрацією", але більшого політичного анальфабетизму, яке ми виказали останніми роками, годі собі уявити.

Чи треба все це промовчувати і вдавати, що ми ведемо величезну працю для визволення батьківщини? Думаю, що ні — що ми повинні і мусимо сказати своє слово. Де? в своєму військовому журналі, бо війна — це найбільша рішальна політика, а вести війну успішно може тільки та нація, яка має не тільки справний військовий апарат, але і політичну зрілість та господарську підбудову.

Та щоб це наше слово було сильне і переконливе, треба нам, комбатантам, повного об'єднання наших сил. Бо вже римляни казали: „слова переконують, але приміри притягають". Коли кличемо до об'єднання других, то в першу чергу мусимо самі об'єднатись і вести себе так, як пристало членам армії, які знають своє завдання, які розуміють свою відповідальність за долю нації.

Я коротко представив завдання нашої організації і шляхи, якими йдемо до здійснення наших завдань.

Треба тільки скріпити наші сили, щоб: а) збільшити поміч нашим немічним побратимам — Суспільною Службою і Домом Українських Комбатантів; б) працювати над військовим, політичним та господарським розвитком нашого народу через науковий військовий журнал; в) об'єднати усі комбатантські організації; г) створити постійний уряд екзекутивного директора при Головній Управі, який виконував би усі схвалені пляни; ґ) брати активну участь у праці З. У. А. Д. Комітету та Українського Конґресового Комітету Америки.

1-ий заступник голови **д-р Іван Козак** звітував головно про свої репрезентаційні функції від Головної Управи на терені Ню Йорку й околиці. Він заступав Головну Управу у прерізних випадках коло 25 разів та виконував різні доручення Головної Управи на терені Нюйоркської округи. Відділ ОбВУА в Ню Йорку зібрав на Дар УВІ рекордову суму понад $ 2.600.

2-ий заступник голови **Іван Поритко:**

ЗВІТ З ДІЯЛЬНОСТИ ОбВУА ЗА ЧАС ВІД КВІТНЯ 1962 ДО ВЕРЕСНЯ 1964 Р.

З протоколу установчого З'їзду українських кол. військовиків, що відбувся в дні 9 жовтня 1949 року в Ню Йорку при участі 137 учасників з Української Стрілецької Громади в ЗДА, Братства УСС та европейських Союзу

Українських Ветеранів і Об'єднання Українських Комбатантів — довідуємося, що основною базою до створення ОбВУА була перша українська комбатантська організація в ЗДА „Українська Стрілецька Громада" а метою її було: об'єднати всіх колишніх українських вояків на принципі понадпартійности та на традиції визвольної боротьби за самостійну соборну українську державу. Стоячи твердо на засадах християнської й загально-людської етики:

а) плекати серед членів військово-лицарські чесноти, громадську толерантність й організаційну солідарність;
б) збірати і зберігати воєнно-історичні пам'ятки визвольної боротьби;
в) видавати військово-фахову літературу;
г) організувати матеріяльну й моральну допомогу членам;
ґ) організувати опіку над воєнними інвалідами, вдовами, сиротами й ветеранами.

Здається, що це ще так недавно було.

Одначе з того часу пройшло повних 15 років, а від часу оснування в ЗДА Української Стрілецької Громади 40 років.

Отже наше ОбВУА вступає сьогодні в 16 рік своєї активної праці.

Загальна діяльність ОбВУА впродовж 15 років проходила в трьох головних ділянках: 1) організаційній, 2) допомоговій, 3) видавничій, а завершувалася суспільно-громадською працею.

В організаційнім секторі — спершу творено Відділи, яких сьогодні начислюємо 16 в окремих осередках нашого поселення та один при Головній Управі, де організаційно належать ті члени, що в них немає Відділів. Відтак нав'язано зв'язки з іншими нашими комбатантськими організаціями та з українсько-американськими ветеранами.

Для утривалення треба подати, що на Основуючім З'їзді 9 жовтня 1949 року, яким проводив ген. Павло Шандрук, вибрано керівні органи ОбВУА: Дмитро Галичин, голова, полк. Сергій Єфремов і пполк. Константин Реутів, заст. голови, д-р Володимир Калина, секретар, Йоахим Вишневецький, скарбник, полк. Михайло Рибачук, орган. реф., Іван Поритко, госп. реф., майор Бакум, реф. сусп. опіки, Роман Купчинський, культ. освітній. Контрольну Комісію очолив ген. Ол. Загродський, а Гол. Суд ген. Павло Шандрук.

ОбВУА чисельно скріплене оживило працю в організації. До 1-го Делеґатського З'їзду ОбВУА у своїй підбудові оформилося в 12-ти Відділах з 357 членами. В 1951 році відбувся 1-ий З'їзд Делеґатів, яким проводив ген. Ол. Загродський, перевибрано Управу з малими особовими змінами, яку зобов'язано поробити заходи до згуртування в ОбВУА всіх кол. українських військовиків та зокрема об'єднати комбатантські організації, що в міжчасі постали зі своїми вужчими завданнями, зв'язаними з окремими військовими формаціями.

Щойно по 2-му З'їзді Делеґатів праця ОбВУА наглядно скріпилася у всіх ділянках, а зокрема сильно позначився організаційний зріст, створено нові Відділи, членство подвоїлося й осягнено стан понад 750 членів. 2-ий З'їзд Делеґатів ОбВУА відбувся в Ню Йорку 7 березня 1953 року, на якім переведено зміни в статуті в напрямі допущення й правних членів (це зроблено на бажання-пропозицію Краєвої Управи Братства к. В 1 УД УНА), щоб уможливити організаційне пов'язання в ОбВУА інших комбатантських організацій. Перенесено осідок централі до Філядельфії і до керівних органів вибрано — Головна Управа: д-р Володимир Ґалан — голова, д-р Степан Рі-

пецький, Іван Поритко і Іван Білоус — заст. голови, Михайло Савчин — секретар, **Йоахим Вишневецький** — скарбник, **Володимир Рудницький** — орг. референт, **Іван Одежинський** — госп. реф., полк. **Тиміш Шкарупа**, **Теодор Лисенко** — члени. Гол. Контрольна Комісія: д-р Микола Рибак, — голова, Осип Тритяк, Микола Прасіцький, Іван Черник і Василь Яців. Головий Суд: Володимир Луцишин, Омелян Волосянський, полк. Василь Чабанівський, Кориель Кізюк та Іван Бодревич.

ОбВУА почало було видавати спершу неперіодично, приблизно раз на квартал свої „Бюлетині", як окремі сторінки в „Свободі". Разом із ЗУАДК-ом видавано в „Свободі" 4-сторінкові вкладки. Таких чисел вийшло сім. Це дало поштовх до видавання вже власного окремого тримісячника „Голос Комбатанта", який в роках від грудня 1958 до січня 1961 вийшов у 9-ох окремих зшитках з різноколіровими картоновими обгортками. На підставі умови з травня 1961 року почали виходити „Вісті Комбатанта", як спільний журнал ОбВУА й Братства 1 УД УНА та комбатантських організацій в системі ОбВУА.

15-ті роковини нашої активної праці ми не відзначуємо гучним святкуванням. Ні! Для нас, кол. українських вояків це тільки підсумки нашої діяльности та її аналіза з перспективи пройденого 15-ліття.

Беручи під увагу наші можливості — мусимо сказати, що ОбВУА за 15 років виконало багато зі запляннованого, але були і недомагання.

1. Осяги наші в харитативній акції українським воєнним інвалідам та иемічним кол. українським воякам більші, як ми могли навіть сподіватися.
2. Доведення до постійного видавання комбатантського журналу „Вісті Комбатанта" — це світлий успіх ОбВУА за останній період, тепер йде дальше про те, щоб його зберегти і утривалити, а це зможемо осягнути тільки збірними зусиллями всього членства, згуртованого в ОбВУА.
3. Заходи відносно консолідації не цілком увінчалися успіхом. В ОбВУА об'єднано: Братство УСС, Об'єднання к. В УПА, „Вільне Козацтво", поза об'єднанням остались Братство к. В 1 УД УНА та Товариство к. В УПА. Тут треба підкреслити, що Братство к. В 1 УД УНА тісно і льояльио співпрацює з ОбВУА в ділянках Суспільної Служби Комбатантів та видавання „Вістей Комбатанта".
4. Звернувши увагу на недотягнення в праці ОбВУА треба ствердити, що в нашій ОбВУА видне те саме невідрадне явище, що характеристичні для всього життя української громади в ЗДА: занепад внутрішньої дисципліни й брак почуття обов'язку, щоб виконувати свої зобов'язання (теж і дрібні грошеві) супроти своєї організації.

Головна Управа, виконуючи постанови статуту та рішень З'їздів Делеґатів, намагалася виконати свої завдання якнайкраще відповідно до своїх сил, вміння та спроможностей.

Йоахим Вишневецький звітував про фінансовий стан ОбВУА, **Іван Кедрин-Рудницький** про „Вісті Комбатанта" з редакційного боку і **дир. Петро Постолюк** про „В. К." з фінансово-адміністраційного боку. На внесення п. **Данківського** прийнято протокол останнього Делеґатського З'їзду.

У дискусії порушувано такі справи: збірок на Дар УВІ, — покращання листування Секретаріяту Головної Управи з Відділами, — поганої платности деяких Відділів (Бофало, Лос Анджелес, Ютика), — Воєнного Хреста, — характеру „Вістей Комбатанта" і питань, що їх там треба заторкувати, — можливости покликання окремої секції для перевірювання військово-історичних праць, — опіки иад во-

єними могилами, — притягання молоді до співпраці з нашими комбатантськими організаціями, — „мертвих душ" у різних Відділах — і багато інших подібних. У дискусії забирали слово **п. п. Алексевич, Сім'янців, Козак, Вишневецький, Заплітний, Кедрин, Каплистий, Чубатий, Рибак.** Відповідали дотичні референти, члени Головної Управи. Стверджено існування **17 місцевих Відділів ОбВУА і одного при Головній Управі із загальним членством 837 осіб.** Стверджено також, що спроба засновувати в тих самих містах, де вже існує Відділ ОбВУА, також окремі Відділи Союзу Українських Ветеранів виключно внаслідку персональних суперечок та амбіцій — в цілості не пошкодила нашій організації ані її повазі, а тільки відірвала від організації одиниці, замість діяти по лінії доосередковій. Наприкінці дискусії **д-р В. Ґалан** вказав на невідповідальний характер деяких споминів колишніх військовиків та на трагічну суперечність між українською самохвальбою й існуванням кількох представництв та дійсним станом нинішньої політичної ізоляції й відсутністю дійсних політичних впливів у світі. На внесок **п. Тритяка** схвалено уступаючій Головній Управі одноголосно абсолюторію.

Після перерви **ген. шт. генерал П. Самутін** (Бофало) вказав на деякі жалюгідні явища в американсько-українському громадському житті і таврував розбивацькі тенденції одиниць, що прикривають себе „суперуенерівством". Політичне розбиття у поляків на еміґрації не менше, як у нас, але вони всеж мають тільки одну комбатантську організацію, яка пише історію польського війська на базі наукових матеріялів. Апелює до д-ра В. Галана, щоб скликав нараду всіх українських комбатантських організацій в справі праці над історією українського війська, чи пак спростування тих фальшів, що у нас вже появилися.

У справі пляну праці на майбутнє рішено, щоб нова Головна Управа виготовила його й проголосила у „Вістях Комбатанта" для публічного передискутування.

Рішено залишити висоту членського внеску 6 дол. річно, з тим, щоб (на внесок п. п. Заплітного й Козака) залишити місцевим Управам право звільнювати деяких побратимів від членського внеску чи обнижувати його, особливо тим членам, які одночасно вплачують членські внески у Братстві 1 УД УНА або у Братстві УСС.

При вільних внесках (забірали слово генерали А. Валійський, П. Самутін, д-р Козак, інж. П. Дубрівний, М. Алексевич і ін.) заторкнено справи прапорів в окремих Відділах, організаційної відзнаки, книжки про Зимовий Похід, окремої відзнаки з уваги на 50-річчя УСС. Рішено вислати привітальну депешу недужому генералові Олександрові Загродському і висловлено подяку Відділові у Філядельфії за прийняття для членів З'їзду. Закінчено З'їзд відспіванням Національного Гимну.

РЕЗОЛЮЦІЇ

8-ий Делеґатський З'їзд ОбВУА стверджує, що первісні цілі, визначені на Основуючих Зборах якраз 15 років тому, залишаються актуальними і надалі. Підтверджуємо, що між цими цілями на перших місцях стоять:

1) Зберігання вірности ідеалам, що їх мали колишні українські вояки в часах їх військової служби та плекання української визвольної традиції, 2) змагання до духової єдности й організаційного з'єднання всіх колишніх вояків-українців, без уваги на їх військову формацію, обласне походження, віровизнання і політичні переконання, 3) відіграння в американсько-українській громаді ролі чинника, який сприяв би співпраці всіх наших конструктивних сил та вказував водночас на нездорові явища в громадсько-політичному житті.

Делеґатський З'їзд стверджує з найглибшим смутком щораз більше проріджування рядів колишніх українських військовиків і тому щораз настирливішу вимогу, щоб усі колишні вояки українці об'єдналися і щоб молодші віком побратими з військових формацій останньої світової війни брали активнішу участь в усіх ділянках американсько-українського життя та, зокрема, щоб вони ступнево переймали цілі і завдання ОбВУА. Зокрема Делеґатський З'їзд підтримує потребу тісної співпраці з американськими і канадійськими українськими ветеранами.

Делеґатський З'їзд поручає вести далі працю в Суспільній Службі Комбатантів і видавати надалі „Вісті Комбатанта" наспілку з іншими видавцями цього журналу.

З'їзд закликає всі Відділи, членів їх Управ і всіх фізичних членів нашої організації, щоб вони активно підтримували свій журнал „Вісті Комбатанта", як автори статтей, дописувачі і передплатники. Зокрема закликаємо всі Відділи обов'язково друкувати звідомлення про свою діяльність, про свої сходини, доповіді й усякі імпрези у нашому організаційному журналі.

З'їзд з приємністю прийняв до відома, що розпочато заходи для придбання Дому для старших віком українців, в першу чергу українських військових ветеранів, і закликає Суспільну Службу Комбатантів і ЗУАДК, щоб вони якмога швидше зреалізували цей почин.

Делеґатський З'їзд вітає президента УНР в екзилі д-ра Степана Витвицького і передає привіт всім іншим українським комбатантським організаціям.

Делеґатський З'їзд рішає, щоб Об'єднання бувших вояків-українців в Америці продовжувало свою працю по тій лінії, яку устійнила практика останніх 15-ох років, вважаючи, що ця праця є нашим обов'язком і виходить у добро української спільноти.

НОВІ КЕРІВНІ ОРГАНИ ОбВУА

Головна Управа:

Д-р Володимир Ґалан — голова, д-р Іван Козак (Ню Йорк) — 1-ий заступник голови, Іван Поритко (Філядельфія) — другий заступник голови і референт суспільної опіки, Юрій Лопатинський (Ню Йорк) — третій заступник голови, Теодор Мамчур (Філядельфія) — секретар, Йоахим Вишневецький (Ню Йорк) — скарбник, Павло Калиновський (Балтимор, Мд.) — культурно-освітній референт, Микола Алексевич (Філядельфія) — господарський референт, Макар Каплистий (Філядельфія) — організаційний референт, Валентин Сімянців (Вашинґтон, Д. К.) — член Управи, Осип Сарахман (Честер) і д-р Осип Утриско (Нюарк) — члени-заступники, Іван Кедрин-Рудницький (Ню Йорк) — редактор „Вістей Комбатанта".

Головна Контрольна Комісія:

Осип Тритяк (Філядельфія) — голова, Богдан Заплітний (Шикаго) і С. Гнатківський (Амстердам) — члени, Іван Дашківський і Марія Величко (Філядельфія) — заступники.

Головний Суд:

Ген. шт. ген. Павло Самутін (Бофало) — голова, Олексій Козловський (Ню Гейвен) і Вол. Луцишин (Філядельфія) — члени, Антін Маланяк і Іван Остапяк — заступники.

Рада Воєнного Хреста:

Д-р Микола Рибак — голова, М. Каплистий і В. Мацьків — члени, всі з Філядельфії.

Ти йди додому, хазяйнуй з жінкою, а я вже буду воювати!
(Народня приказка)

ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ

7 жовтня 1964 у домівці ЗУАДК у Філядельфії відбулось перше після Делегатського З'їзду засідання нової Головної Управи ОбВУА, на якому були приявні: **д-р Ґалан, д-р Козак, дир. Поритко, Мамчур, Калиновський, Сімянців, Алексевич, Каплистий, Тритяк, д-р Рибак, Кедрин-Рудницький, Постолюк, Лютий-Лютенко, Луцишин.** Головуючий д-р Ґалан просив на вступі вшанувати пам'ять померлого полковника Андрія Мельника. Обговорювано справу секретаріяту Головної Управи, який складався би з секретаря, організаційного референта й господаря. Рішено признати невеличку грошеву суму на секретарскі видатки. Заторкнено далі справи архіву і музею та обіжника про культурно-освітню працю у Відділах і про різні імпрези. Рішено, щоб член Управи В. Сім'янців співпрацював тісно з П. Калиновським у культурно - освітньому рефераті. Прийнято теж до відома заяву організаційного референта М. Каплистого, що він погодився прийняти те становище після того, як господарський референт М. Алексевич обіцяв йому свою співпрацю, головно в подорожах до Відділів. Стверджено, що видатки на таку ціль будуть покриті. Обмірковано способи побільшення числа членів організації з увагою на сумний факт, що багато колишніх військовиків-українців стоїть все ще поза всякою комбатантською організацією. Широко обговорювано справу Дому Українського Ветерана, щодо якого пояснення давав д-р Ґалан. Рішено, щоб надалі Суспільна Служба Комбатантів близько цікавилася і співпрацювала з ЗУАДК у цій справі. Рішено зорганізувати на День Вашинґтона, 22 лютого 1965 року, у Вашинґтоні, нараду керівників всіх українських комбатантських організацій, також і з американсько-українськими і канадійсько-українськими ветеранами. На тій нараді має бути остаточно вирішена справа перетворення „Вістей Комбатанта" у двомовний орган всіх отих організацій. Остаточно місце наради має бути вирішене за взаємним порозумінням. Д-р Ґалан висловив думку, щоб „Вісті Комбатанта" поширити і перетворити більше в науково-військовий орган. Обговорювано можливості такого пляну. Обговорено справу відзнаки, яку ОбВУА має видати з нагоди 50-ліття УСС й прийнято за базу проєкт, пред'явлений М. Алексевичем з тим, що має його розглянути мистецька Комісія, зложена з місцевих мистців. Уповноважено д-ра Ґалана закласти протест на Екзекутиві УКК і в Комітеті Пам'ятника Шевченкові проти скреслення прізвища президента УНР в екзилі д-ра С. Витвицького з Грамоти, що має бути вмурована під пам'ятником. Рішено вислати привіт недужому генералові Олександрові Загродському. У нарадах більшість приявних забірали слово в різних обговорюваних справах.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКОГО ВІДДІЛУ ОбВУА

У Філядельфії увійшло вже в традицію відбувати Загальні Збори Відділу ОбВУА у місяці вересні. Робиться це

ВЕСЕЛИХ СВЯТ БАЖАЮТЬ
STOJKEWYCZ - HRYCIW
GLOBE PARCEL SERVICE
632 W. Girard Avenue Philadelphia, Pa. 19123
WAlnut 5-8878
Висилка пачок на Україну і інших подарунків та Р. К. О.

тому, щоб нова Управа мала змогу та час приготовити Листопадову Академію та Листопадову збірку на інвалідів.

В цьому році Загальні Збори відбулися в неділю 27 вересня. По відкритті Зборів уступаючим головою побр. М. Алексевичем, який привітав приявних та зложив щирий привіт УСС-ам в 50-ліття їх виступу підіймати „Червону Калину" на руки побр. І. Поритка. Опісля попросив о. М. Старуха провести молитву.

З черги вибрано Президію Зборів, до якої увійшли побр. І. Поритко, як голова та побр. Вол. Мацьків, як секретар. Обрано також Комісію-Матку, до якої увійшли побр.: І. Рубель, А. Малиняк, І. Левицький та М. Спанчак.

Складали звіти по черзі: голова, секретар, скарбник, суспільний референт, організаційний референт та референт культурних справ. Секретар В. Мацьків відчитав протокол останніх Загальниз Зборів.

На закінчення складав звіт голова Контрольної Комісії, який поставив внесення про уділення абсолюторії.

Дискусія над звітами була річева і коротка, після якої уділено абсолюторії уступаючій Управі.

До нової Управи увійшли: побр. М. Алексевич, як голова та побр.: І. Данківський, І. Левицький, В. Мельник, О. Лис, І. Дітківський, І. Попель, І. Рубель, А. Маланяк, В. Луцишин, І. Остапяк та Голова Жіночої Секції.

До Контрольної Комісії вибрано побр.: В. Мацькова, М. Прасіцького, М. Каплистого та о. Ст. Даша. Товариський Суд творять побр.: д-р М. Рибак, д-р Н. Лазор та А. Маруненко.

Після Загальних Зборів відбулася декорація Воєнним Хрестом 14 членів, кол. учасників військових з'єднань в часі Визвольних Змагань. Деякі з тих, що їм признано Воєнний Хрест, відійшли вже з цього світу, то в їх імені Хрести прийняли їх наслідники — вдови або діти. Хрести одержали: бл. п. Отаман Володимир Котович-дружина, бл. п. сотник Евг. Цегельський-дружина, бл. п. пор. Мих. Ґіжовський-донька, бл. п. підпор. Юрій Дяченко-дружина, бл. п. підхор. Вол. Татомир-тов. „Молода Просвіта", сотн. Кость Тржепель, підпор. Іван Рубель, чет. О. Бережницький, чет. Лука Семчук, підхор. о. Мик. Старух, одн. десь. о. Ст. Дашо, бунч. Т. Пиріг, ст. ст. Т. Радинський та ст. З. Кохановський.

Після Заг. Зборів відбулася спільна вечеря.

Приявний Комбатант

ВІДЗНАЧЕННЯ 50-ЛІТТЯ УСС У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

50-ліття УСС у Філядельфії відзначено дуже врочисто. Ще на весну, з ініціятиви ОбВУА, зорганізовано Громадський Комітет під головуванням д-ра М. Ценка, до якого увійшли представники всіх більших українських організацій нашого міста. Саме святкування розпочала Управа Відділу ОбВУА, яка присвятила своє вересневе засідання в пошану УСС, складаючи свій найщиріший привіт на руки приявних Усусусів.

Прилюдне святкування розпочалося в суботу, дня 31 жовтня о 6-ій год. вечора торжественною Панахидою в українській католицькій катедрі. До пана-

У. С. О. „ТРИЗУБ"

3-КРАТНИЙ МИСТЕЦЬ АМЕРИКИ В КОПАНОМУ М'ЯЧІ

Просимо Українську Громаду про численну участь в наших змаганнях та про допомогу в пропаґанді українського імені.

хиди стало все українське духовенство з Филядельфії. Проповідь виголосив о. ...н. Р. Лободич.

В цій Панахиді взяли участь усі комбатантські організації та організації молоді з своїми прапорами, (всіх прапорів було 10) при виповненій церкві. Після Панахиди о год. 7.30 відбулася Академія на залі середньої школи Б. Френкліна при Брод вул., в якій взяло участь около 2.000 приявних.

Академія розпочалася апелем УСС-ів. На сцені були всі члени Відділу ОбВУА, представники інших комбатантських організацій та організацій молоді з прапорами. По відкритті Академії д-ром М. Ценком, голова місцевого Відділу побр. М. Алексевич склав звіт Голові Головної Управи ОбВУА д-рові В. Ґаланові, на заклик якого побр. Алексевич почав відчитувати імена окремих Усусусів та пригадувати, в яких боях брав участь кожний з них, чи заслужився в інший спосіб. Приявні вітали кожного оплесками, а найщиріше п. Дмитерко-Ратич, якій Управа ОбВУА вручила кіш білих хризантем. Опісля д-р Ґалан пришпилив до грудей кожному УСС-ові, а було їх 18, синьо-жовту розетку, таку саму, яка прикрашувала їх шапки 50 літ тому.

Мистецьку частину Академії розпочав прегарною доповіддю про ролю та значення виступу УСС — о. д-р Володимир Ґавліч, ЧСВВ. Опісля виступали скрипак В. Цісик при супроводі п. М. Цісик, сопраністка п. Г. Андреадіс та її сестра при супроводі п. Б. Перфецького, хор „Прометей" під диригентурою п. І. Задорожного при супроводі п. Л. Бульби і члени „Театру в П'ятницю" з „Листопадовою інсценізацією". На закінчення відспівано спільно Національний Гимн.

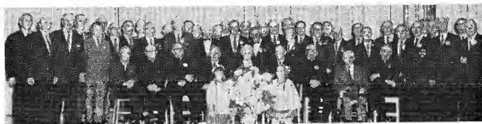
В неділю, дня 1 листопада по всіх наших церквах відслужено Служби Божі та Панахиди. Відслужено також Панахиду під пам'ятником Героїв на цвинтарі на Факс Чейсі та на гробах комбатантів. Біля церков продавано жетони, виготовлені в пошану УСС. На жетонах був напис УСС на тлі галузки червоної калини.

Вечером, о 6-ій год. в готелі Бенджамін Френклін відбувся бенкет для вшанування УСС-ів. В часі бенкету удекоровано всіх приявних УСС та наслідників тих, що вже відійшли у вічність, червоною калиною. Опісля відчитано письмо-привіт від Митр. Амврозія з Риму. Ред. Л. Лепкий розповів про умовини, в яких приходилося організувати Леґіон УСС, а п. Хр. Паліїв-Турчетнюк відчитала статтю свого батька Дм. Палієва, яку він написав в 25-ті роковини Листопадового Чину. В часі бенкету співав октет пань з 43-го Відділу Союзу Українок та п. Вероніка Цегельська в супроводі своєї доні Олі.

УСС-ів вітали також представник УПА п. М. Ковальчин та 1 Д УНА п. інж. В. Забродський.

Небавом має відбутися виставка пам'яток Леґіону УСС.

Володимир Мацьків

Свято УСС у Філядельфії 31 жовтня 1964.
У першому ряді, з кошем квітів — Анна Ратич, хорунжа УСС, ліворуч неї голова Головної Управи ОбВУА д-р В. Ґалан, праворуч І. Поритко, голова Братства УСС.

Братство кол. вояків 1 УД УНА

Делеґатський З'їзд Братства кол. Вояків 1-ої УД УНА

Цього року вперше відбувся Делеґатський З'їзд Братства кол. Вояків Першої Української Дивізії Української Національної Армії для вибору керівних органів — Головної Управи, Контрольної Комісії та Товариського Суду. Вперше тому, що дотепер вибори керівних органів відбувалися при помочі т. зв. референдуму, який звичайно тривав досить довго і виявився непрактичною формою виборів.

Делеґатський З'їзд відбувся в суботу 5 вересня на оселі Української Католицької Парохії Непорочного Зачаття в Дрейтон Плейнсі на північ від Дітройту. З'їзд був пов'язаний із товариською зустріччю дивізійників ЗДА і Канади, яка відбулась в днях 5, 6 і 7 вересня на тій самій оселі.

Делеґатський склад З'їзду: від Австралії — 2 делеґати, від Арґентини — 1, від Німеччини — 1, з Канади — 12, з ЗДА — 12; члени Головної Управи та Контрольної Комісії, члени Крайових Управ Братства ЗДА і Канади, дивізійники, гості.

Делеґатський З'їзд відкрив голова Головної Управи **інж. І. Скіра.** З'їздом проводила Президія в складі: **Л. Рихтицький** — голова, **А. Луцький** — заст. голови, **В. Гузар** та **Р. Колісник** — секретарі. До Президії були запрошені всеч. **о. Ю. Габрусевич** — дивізійний капелян та **сот. Б. Панчук** з Канади.

Головна Управа склала дбайливо опрацьований звіт з діяльности за час її каденції. Наради проходили в діловій і дружній атмосфері.

В звітах Головної Управи віддзеркалено цілий комплекс роботи проведеної на зовнішньому відтинку, за яку Головна Управа одержала признання від З'їзду та одноголосне уділення абсолюторії. Інж. І. Скіра разом із своїм штабом співпрацівників виконував протягом своєї каденції неабияку працю.

Як уже згадано в числі 3 1964 „ВК", на З'їзді обрано нові керівні органи Братства в такому складі: **Головна Управа: д-р М. Малецький** — голова, **М. Головчак** — заст. голови, **Л. Білик** — заст. голови, **В. Гузар** — секретар, **Р. Колісник** — фінансовий референт, **Б. Кашуба** — організаційний референт, **Л. Рихтицький** — референт преси, **М. Бігус** — референт публікацій, **Ю. Чорній** — референт музею-архіву, **С. Стрільчук** і **Р. Чолкан** — вільні члени. Контрольна Комісія: **І. Скіра** — голова, **Б. Артимишин, С. Гуляк** — члени. Товариський Суд: **М. Мартинець** — голова, **Л. Татух, Б. Левицький** — члени.

Осідок Головної Управи Братства, беручи до уваги факт, що більшість членів Головної Управи перебуває в Канаді, перенесено до Торонта.

Головна Управа

БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ 1 УКРАЇНСЬКОЇ ДИВІЗІЇ УНА

бажає

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

та кращого

НОВОГО РОКУ

ВСІМ ЧЛЕНАМ БРАТСТВА ТА БРАТНІМ КОМБАТАНТСЬКИМ ОРГАНІЗАЦІЯМ.

З'їзд наділив почесним членством ген. **П. Шаидрука** й ген. **М. Крата**, як рівнож сот. **Б. Панчука.**

В неділю після польової Служби Божої, яку відправив **о. ігумен І. Лотоцький** в асисті **о. Ю. Габрусевича,** відправлено панахиду за членів Дивізії, що полягли під Бродами й на інших фронтах. Тут же відбулась коротка академія й апель. Дивізійники з прапорами виструнчились в трилаві на почесному місці. Голова Крайової Управи Братства в ЗДА **І. Чмола** виголосив коротку промову, нав'язуючи в ній до знаменної події — битви під Бродами. Панна Луцька відчитала вірш про брідську подію.

В неділю по полудні відбувся бенкет, яким проводив **А. Луцький.** Головним промовцем був **сот. Б. Паичук.** Присутніх на залі учасників бою під Бродами маленькі дівчата удекорували червоними гвоздиками.

В. Гузар

РЕЗОЛЮЦІЇ

Делеґатського З'їзду Братства кол. вояків 1-ої Української Дивізії Української Національиої Армії, який відбувся 5 вересня 1964 р. у Дрейтои Плейнсі, Мишиґен, ЗДА.

Делеґатський З'їзд 1-ої Української Дивізії УНА відбуваючи свої наради під гаслом 20-річчя бою під Бродами, клонить свої голови перед тінями упавших друзів, які 20 років тому віддали своє юне життя у боротьбі з поновним московсько-большевицьким наїздом на Україну. Зберігаючи світлу пам'ять про поляглих друзів, З'їзд заявляє свою непохитну відданість у продовжуванні змагу за осягнення ідеалу Вільиої Самостійної Соборної України, що за нього наші побратими по зброї склали найвищу жертву на вівтарі поневоленої Батьківщини.

1. З'їзд висловлює щиру подяку всім тим, які принесли в повоєнних найбільш критичних для усіх членів Дивізії хвилинах, а зокрема в полоні, моральну й матеріяльну допомогу, особливо Святій Апостольській Столиці в Римі, Високопреосвященному Кир Іванові Бучкові, Українським Конґресовому та Допомоговому Комітетам Америки й Комітетові Українців Канади.

2. З'їзд засилає свій щирий синівський привіт Митрополитові-Ісповідникові Кир Йосифові та всім Ієрархам обох українських Церков і просить їх докласти всіх зусиль, щоб зберегти у вільному світі український обряд в повній його чистоті, згідно з нашими традиціями, які так дорогі кожному українцеві. Рівночасно З'їзд щиро вітає пороблені заходи до молитовного й релігійного поєднания усіх українських Церков.

3. З нагоди 50-ліття вимаршу Українських Січових Стрільців, духових батьків Української Дивізії, проти відвічного ворога України — Москви, З'їзд вітає всіх живих членів Леґіону Українських Січових Стрільців і клонить голови перед упавшими його членами, які своє життя пожертвували в ім'я відновлення української збройної сили та визволення українського народу.

4. З'їзд стверджує, що протягом останніх двадцяти років в Україні нічого не змінилося в користь українського народу. Нелюдське визискування у промислових підприємствах, а ще більше в колгоспах і радгоспах, продовжується, як і колись. Виселювання українців, зокрема української молоді, під претекстом добровільного виїзду на цілинні землі, де українська молодь, будучи позбавлена всякої опіки з України, призначена на русифікацію та денаціоналізацію. Хоча в Україні російське шкільництво сильно зростає коштом українського, Москва не тільки не відкрила ані одної української школи на цілинних землях, але навіть не допускає навчання української мови на етнографічних українських землях поза

УССР. Так звана відлига є нічим іншим, як зміною тактики, яка в суті речі нічого не дає. Українські письменники позбавлені належних середників життя, а український нарід друкованого слова, через обмежені тиражі українських книжок, часописів і журналів. Хрущовська політика наближення мов є нічим іншим, як тільки виявом продовження насильної русифікації. Українську Православну та Українську Греко-Католицьку Церкви заборонено, як і раніше, і через те там нема свободи релігії, подібно як цензура не дозволяє на свобідний вияв думки ані словом, ані на письмі. Перекривлювання й фальшування історії українського народу спрямовані на духове каліцтво молодої української людини.

З уваги на це, З'їзд уважає, що Братство не може й не сміє змінити свого ворожого становища до окупаційного режиму в Україні. Але в той же самий час З'їзд засилає щирий сипівський привіт усьому поневоленому українському народові в Україні та поза нею в СССР і обіцяє гідно нести моральну й матеріяльну допомогу поневоленій, але не скореній Україні.

5. У зв'язку з подіями в Україні З'їзд звертається із закликом до всіх комбатантських організацій об'єднати та скоординувати свої дії, особливо, коли йдеться про зовнішню репрезентацію, і в найскорішому часі створити для того належне організаційне тіло.

6. З'їзд звертається із закликом до всіх українських політичних і громадських установ, щоб вони знайшли, нарешті, спільну мову та об'єдналися довкруги одного українського репрезентативного політичного центру, який би відповідав духові часу й політичним обставинам.

7. З метою об'єднання та координації дій українців поза межами України, в нових країнах їхнього поселення, З'їзд заявляє свою всесторонню піддержку Українському Конґресовому Комітетові, Комітетові Українців Канади та українським центральним національним установам у всіх інших країнах. З'їзд заявляє свою льояльність до країн та урядів, у яких члени Братства живуть, і буде зберігати демократичні традиції тих країн своєю співпрацею у всіх ділянках державних та суспільно-громадських установ.

8. З'їзд зобов'язує всіх своїх членів віддати максимум своїх зусиль у праці над нашою молоддю, щоб зберегти її перед денаціоналізацією, бо щойно тоді мета існування Братства знайде практичне застосування. Зберігаючи нашу молодь при українстві, ми зможемо передати наші військові та взагалі національні традиції молодому поколінню, яке народилося поза межами України.

За Резолюційну Комісію:

П. Силенко — голова, В. Вернга — секретар, М. Ліщинський — член.

ХРИСТОС РОЖДАЄТЬСЯ!

Бажаємо Веселих Свят Різдва Христового та успіхів в новому 1965 році, Голові Головної Управи Братства кол. Вояків 1 УД УНА д-рові М. Малецькому, Головній Управі Братства, Крайовим Управам, Управам Станиць, Управі Братства „Броди-Лев", членам Братства, усім дивізійникам та членам дивізійних родин, братнім комбатантським організаціям, українським військовикам та українській спільноті.

Крайова Управа Братства кол. Вояків 1 УД УНА в Канаді

ПРЕЗИДІЯ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ І КРАЄВИХ УПРАВ

21-го листопада відбулось в Торонто, Онт., поширене засідання Президії Головної Управи і Краєвих Управ Братства кол. вояків 1 УД УНА. Засідання проводив Голова Братства к. Вояків 1 УД УНА д-р М. Малецький. На засіданні був також присутній голова Українського Канадійського Леґіону д-р Б. Панчук з Монтреалу і адміністратор „Вістей Комбатанта" В. Гриньох з Ню Йорку. В нарадах брали участь: сотн. інж. Б. Підгайний, М. Б. Бігус, І. Чмола, голова Кр. Управи в ЗДА, сотн. С. Врублевський голова Кр. Управи Канади, Я. Яцишин, А. Кобрин, Л. Білик, З. Коновка, В. Веринга, сотн. С. Гуляк, Б. Кальба, Р. Чолкан і О. Войтів.

В декількагодинних нарадах обговорено актуальні справи Братства. Справу співпраці з Українським Канадійським Леґіоном реферував сотн. д-р Б. Панчук. Про працю Адміністрації журналу „Вісті Комбатанта" і його потреби до кінця 1964 і пляни на 1965 рік реферував В. Гриньох.

Прийнято ряд важливих рішень, про які членство Братства буде поінформоване окремим обіжником.

По нарадах була спільна вечеря в домі панства Гузарів, під час якої гості обмінювались думками про поширення праці Братства.

**
*

Стараниям Управи Станиці Братства 1 УД УНА в Торонто дня 21-го листопада відбулась Осіння Забава, в залі Колеґії св. Василія 3100 Вестон Рд.

До танців приґравала оркестра під батутою П. Демянчука. До танців приспівував Антін Дербіш.

**
*

В неділю дня 15-го листопада в залі Українського Дому при 85 Крісті вул. відбулась Святочна Академія в 20-ту річницю бою під Бродами.

Святочну доповідь виголосив інж. М. Ліщинський учасник-інвалід боїв під Бродами.

В мистецькій частині взяли участь: Хор СУМУ „Прометей" — кер. С. Гумініловнч; Жіночий квартет „Верховина" — кер. Олена Глібович; Струнна оркестра Музичного Інституту ім. М. Лисенка — кер. проф. І. Ковалів; Маркіяна Гузар-Дубляниця — сопрано; Андрій Сорока — баритон; Пластовий Курінь „Юні Дивізійники"; Юні Сумівці.

Замість квітів на могилу

сл. п. полк. А. МЕЛЬНИКА

складаємо $ 10.00 на Прес-фонд „Вісті Комбатанта"

ВІДДІЛ ОбВУА У БАЛТІМОРІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

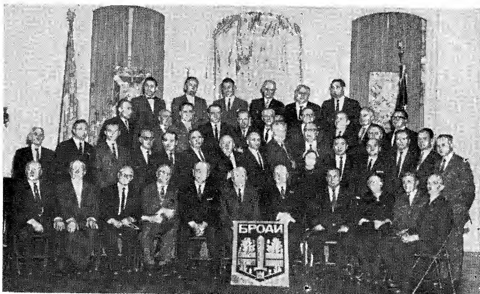
20-РІЧЧЯ БОЮ ПІД БРОДАМИ

Станиця Братства колишніх вояків 1 Української Дивізії УНА та Братство „Броди-Лев" в Ню Йорку відзначили двома імпрезами 20-річчя битви під Бродами. В суботу 28 листопада в Українському Інституті Америки відбулася Наукова конференція під протекторатом Військово-історичного Інституту при НТШ. Явилися представники всіх без вийнятку українських комбатантських організацій, які засіли в почесній Президії. Доповіді виголосили: ген. шт. генерал Павло Шандрук на тему: „Тактичне положення 1 УД УНА в бою під Бродами", при чому доповідач згадав взагалі різні роди воєнної тактики та ширше зупинився на стратегічній тактиці, яку умовини накинули Дивізії під Бродами. Ред. Олег Лисяк у своїй доповіді: „1 УД УНА і бій під Бродами в літературі й мистецтві" переводив тезу, що Дивізія і зокрема битва під Бродами широко віддзеркалені у військово-аналітичній, белестристичній і мемуарній літературі, зате дуже слабо в музиці і малярстві. Проводив конференцією проф д-р В. Калина, директор УВІІ при НТШ. Після доповідей відбулось у малій залі УНДому скромне прийняття.

На другий день, в неділю 29 листопада в авдиторії школи при Евню „Б" відбувся концерт з такою програмою: учасник бою під Бродами д-р Р. Дражньовський дав короткий нарис того бою та закінчив апелем — згадувати ту історичну подію не в жалібному настрої, а як ще один підбадьорливий доказ рішучости України боротися збройно за свою свободу.

Представники Братства 1 УД УНА стояли з своїми прапорами.

Як солісти виступали: Галина Минаїв-Андреадіс (меццо-сопран), Рома Прийма (балерина) і Юрій Богачевський (баритон). Співав чоловічий та мішаний хори ім. Митрополита Шептицького під орудою професора Романа Левицького. Солістом хору був Олег Богачевський (тенор). Фортепіяновий

Учасники Наукової Конференції з нагоди 20-річчя битви під Бродами, в Ню Йорку.

супровід лежав в руках проф. Ігоря Соневицького, який додатково виконав також сольо. Дуже естетичну декорацію сцени зладив Ярослав Вижницький. Заля школи при Евню „Б" була вщерть повна.

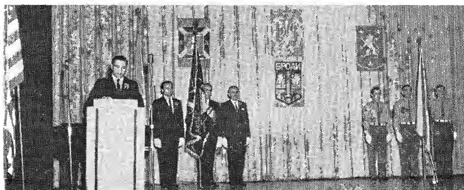
БОФАЛО, Н. Й.

ПОВІДОМЛЕННЯ ДЛЯ ПРЕСИ

Загальні Збори Братства кол. Вояків 1-ої Української Дивізії Української Національної Армії, Станиця у Бофало, Ню Йорк, відбулися в неділю, дня 8-го листопада 1964-го року в залі УКЦеркви св. о. Миколая. В програму нарад Зборів входили звіти уступаючих органів Станиці, вибір Управи і Контрольної Комісії Станиці на наступний діловий рік, і біжучі справи. Зборами проводила Президія в складі: Петро Поліщук — голова, і Атанас Кобрин — секретар.

Новообрану Управу Станиці очолив Петро Поліщук, Контрольну Комісію — д-р Роман Топольницький. Збори порушили ряд біжучих справ, як також створили Діловий Комітет для підготови свята 50-літнього Ювілею УСС і 20-ліття бою під Бродами. Головою Комітету обрано дотеперішнього Голову Управи Станиці, пана Степана Слабика. Святкування заплановані на день 6-го грудня ц. р. в залі Українського Дому „Дніпро" з участю чоловічого хору „Бурлаки" і артистки театру „Веселий Львів" пані Ірени Лаврівської. Головну промову виголосить генерал Петро Самутин з Бофало. В день свята в приміщеннях дому „Дніпро" артист-маляр Микола Бідняк з Торонта буде мати виставку своїх образів під патронатом Станиці Браства кол. Вояків 1 УД УНА в Бофало.

Атанас Кобрин

Концерт з нагоди 20-річчя битви під Бродами в Ню Йорку — промовляє д-р Р. Дражньовський.

Дня 21-го листопада ц. р. у Церкві св. Юрія в Ню Йорку звінчались П-во **Анна ЗАБІЯК** з п. **Василем СИДОРОМ** кол. вояком 1 УД. Весільне прийняття відбулось в Народньому Домі в присутності понад 80-ть Гостей. Старостою був д-р Б. Левицький. На заклик п. Григорія Яремчука Шан. Гості зложили $ 89.00 на Фонд Українських Інвалідів. Новоженцям бажаємо Многая Літа!

БРАТСТВО КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА
ГОЛОВНА УПРАВА
ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ РЕФЕРЕНТ

КОМУНІКАТ

У справі пропам'ятної Медалі Св. Архистратига Михаїла

1. Рішенням Головної Управи Братства кол. Вояків 1-ої УД УНА, затвердженим Крайовими Управами Братства у світі видається пропам'ятна Медаля 1-ої УД УНА, імени Святого Архистратига Михаїла, у двадцятьріччя створення Стрілецької Дивізії Галичина.

2. Право носити Медалю мають всі члени фронтових, вишкільних та запасних частин Стрілецької Дивізії Галичина, пізніше 1-ої УД УНА, як теж всіх спеціяльних частин, приділених до Дивізії, а саме: лікарень, пропаґандивних, поліційних і т. п., члени Військової Управи, льокальних рекрутаційних Комітетів та всі особи, що зможуть доказати свою співпрацю та своє позитивне відношення до Дивізії.

3. Медалю отримують автоматично Родини всіх вояків, підстаршин та старшин Дивізії, що впали на полі слави, або загинули від бойових поранень.

4. Вигляд Медалі. Надаваний комплет складається із двох Медаль: нормальної величини та міньятури, обидві із стрічками. Чолова сторона Медалі має вигляд хреста, складеного із чотирьох щитиків Володимира Великого, вістрями до середини, з накладеним в центрі колом із постаттю Святого Архистратига Михаїла. На лівому і правому щитику хреста дві дати: 1914 і 1943 вказують на дати створення модерних українських реґулярних військових частин, УСС — 1914 і Дивізії 1943. Задня сторона Медалі носить напис: вгорі, півколом: „Вірібус унітіс" (лат. буквами) і внизу, півколом: „Стрілецька Дивізія Галичина": в центрі Герб Дивізії, Галицький Лев із трьома коронами. Медаля виконана в оксидованій бронзі. Проєкт Медалі виконав пор. Любомир Рихтицький.

5. Організаційний Референт Головної Управи Братства розсилає всім Станицям Братства автоматично заяви на отримання Медалі. Виповнені і завірені органами Братства (Станицями або Уповноваженими) заяви просимо надсилати на адресу:

Mr. L. Rychtyckyj 2037 W. Rice Street, Chicago 22, Illinois, U.S.A.

6. Незорганізовані в Братстві вояки, підстаршини та старшини Дивізії та всіх названих у точці 2-ій формацій можуть отримати заяви безпосередньо від Організаційного референта на вище подану адресу.

7. Просимо всі Станиці та Уповноважених Братства відшукати Родини вояків, підстаршин та старшин Дивізії, що впали на полі бою, устійнити всі подробиці і передати їх на адресу Організаційного референта.

8. За всіми інформаціями і питанням просимо звертатись на цю саму адресу.

Організаційна Референтура Головної Управи
Братства кол. Вояків 1-ої УД УНА
Л. Рихтицький

В Адміністрації „Вісті Комбатанта" приймається замовлення на
РІЧНИКИ НАШОГО ЖУРНАЛУ РР. 1961 — 1964
У ДВОХ ТОМАХ
В твердій гарній полотняній оправі.
Ціна враз з пересилкою $ 12.75

Братство Українських Січових Стрільців

ВІСТІ ГОЛОВНОЇ РАДИ БРАТСТВА УСС Ч. 16

1) ЮВІЛЕЙНІ СВЯТКУВАННЯ

Як вже відомо з преси, то все наше громадянство, згуртоване по метрополіях, а то і менших скупченнях нашої діяспори відсвяткувало по змозі сил і матеріялу, Ювілей нашого 50-ліття, пов'язуючи його переважно з Листопадовим Святом. Нещастя хотіло, що ті свята, а радше їх радісний настрій, притьмарила вістка про смерть полковника Андрія Мельника, який відійшов у засвіти, після свого трудолюбливого життя, якраз на символічного 1 Листопада 1964, у 20-літні роковини смерти митрополита Андрея ґр. Шептицького. Але як пише з перегляду закордонної преси, д-р Ріпецький, то і Львів і Варшава, пом'янули наш ювілей, також „тихим" словом, очевидно в неґативному насвітленні, чим проте пригадали ту подію тим, які там ще живуть, не затративши духового зв'язку з нами. Незалежно від святкувань на місці, на руки Головної Ради вплинуло для всього стрілецтва з того приводу, багато писем та ґратуляцій, зберіганих в архіві.

Сатиричний журнал „Лис Микита" присвятив нам одно ціле прихильне число. Очевидно що Г. Р. подякувала Видавництву також іменем всіх нас окремим листом.

2) НАШ ТОВАРИСЬКИЙ З'ЇЗД

Наш товариський, ювілейний З'їзд, проєктований у тов. Хомяка, що мав відбутись у вересні б. р., перенесено на дні 1, 2-го травня 1965, в ювілей 50-ліття Маківки, до Нового Йорку, а Комітет під головством д-ра Никифоряка, повідомить до того часу всі Станиці, окремим обіжником про подробиці програми. Але тов. Степан Хомяк, приявний на ювілейних святкуваннях у Філядельфії, піддержує дальше свої запросини, і просить всіх до себе на закінчення ювілею, у вересні 1965 року.

3) ВИДАННЯ НАШОЇ ПРОПАМ'ЯТНОЇ КНИГИ, ЧИ ПАК АЛЬМАНАХУ

Редакційна Колегія Пропам'ятної Книги під головством д-ра Ріпецького працює наполегливо, вже половина книги є в друкарні, і слід припускати, що до 1 квітня 1965, появиться. Матеріяли з віденського архіву вже майже всі на місці, в руках Ред. Колегії, залишається ще квестія фінансів. За зразок, як їх організувати, може послужити товариш Моклович з Бельгії, — який переводить збірку на ту ціль.

Голова Редколегії Альманаху, д-р Ріпецький просить цією дорогою всіх Авторів, обіцяні статті надіслати найдальше до 5 січня 1965. Адреса:

Dr S. Ripetsky, 2921 Tilden Ave, Brooklyn 26, N. Y., U.S.A.

4) ІСТОРИЧНА ВИСТАВКА УСС

Під час нашого ювілейного З'їзду в Новому Йорку, (1-2-ий травень 1965) буде улаштована виставка наших пам'яток, яка згодом об'їде всі Станиці Америки і Канади, які собі цього забажають. Голова тієї виставки, мґр. Гриневич, просить надсилати на його адресу всі пам'ятки: відзнаки, книжки, образи, фота, кореспонденцію, документи подорожі, на них автоґрафи командантів, на документах печатки куренів, сотень, „оффенер бефелі", „пассіршайни" і т. д. Все воно буде повернене, що Комітет Виставки ґарантує.

5) ВІДЗНАЧЕННЯ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ОбВУА ДЛЯ КОЛ. УСУСУСІВ

На відзначуванні 50-річчя ювілею УСС у Філядельфії, Головна Управа ОбВУА подала до відома, що постановила з приводу цього 50-річчя УСС видати пропам'ятну відзнаку і нею відзначити всіх живучих Укр. Січ. Стрільців та родини упавших чи померлих УСС. Прийнятий комісією проєкт мистців Андрусева і Мегика. Просимо до 1 січня 1965 подати внесення на признання того ювілейного відзначення.

6) ЧЛЕНСЬКІ ВКЛАДКИ

Пригадуємо, що ще не всі Станиці вплатили належні членські вкладки по 2 доляри річно від особи, і то не тільки за добігаючий вже до кінця 1964 рік, а дехто і за попередній.

7) ЗБІРКА НА ВИДАВНИЧИЙ ФОНД БРАТСТВА УСС

Прикро нам теж пригадувати, що реченець збірки на Видавничий Фонд Братства вже давно минув, та не всі Станиці розчислились чи звернули збіркові листи. В найближчому обіжнику подамо вислід переведеної збірки.

8) З ЖАЛІБНОЇ СТОРІНКИ

В міжчасі, від появи останнього нашого обіжника, відлетіло від нас „У Вічний Вирій" знову декількох Товаришів, а саме: пані Ірина Домбчевська, полковник Андрій Мельник, секретар Г. Р. Братства Михайло Савчин, хор. Юліян Пасічняк, а останньо д-р Н. Бялий.

За Головну Раду Братства УСС:

Іван Поритко
голова

Андрій Кігічак
як рефер. в заступстві

ГРОМАДЯНСТВО ДІТРОЙТУ В 50-ЛІТТЯ УСС

Від довшого часу йшли приготування для відзначення золотого ювілею УСС-ів. Оба Відділи УККА покликали до життя діловий комітет, який не жалував ані сил, ані труду і по кількох тижнях праці приготовив гарну святочну програму. Громадянство було повідомлене про це свято летючками і афішами, а також при різних нагодах роблено пропаґанду. На тиждень перед святом оо. Василіяни, на своїй радіопрограмі, дали дуже гарну програму, присвячену Українським Січовим Стрільцям. Програму приготовила пані проф. Л. Боднарук а виконали її учні Вищої Школи при парафії Непорочного Зачаття в Гемтремку.

Ювілейна Академія відбулася дня 1-го листопада ц. р. в залі Чедсей Гай при численній участі громадянства. На сцену вийшли групи Пласту і СУМА з своїми прапорами і віддеклямували вірш, присвячений УСС-ам. За пластунами і сумівцями стояли з своїми прапорами представники Українського Золотого Хреста і 1-ої Дивізії УНА. Потім вийшов хор „Трембіта" і під диригентурою п. Я. Филипова відспівав в'язанку стрілецьких пісень, „Червоною Калиною" починаючи, а також: „Рано вранці новобранці", музика К. Стеценка.

Потім наступила найбільш врочиста хвилина свята, віддання пошани для поляглих і живих Українських Січових Стрільців. Посередині сцени на столику лежала стрілецька шапка на гарній українській вишивці. На сцену виходять гуртки молодечих організацій і складають на столі в'язанки червоної

калини а двох дивізійників держать при столі почесну варту. Присутні встали і в глибокій мовчанці віддали пошану поляглим. Потім голова Метрополітального Відділу УККА п. М. Бажанський викликав присутніх на святі УСС-ів. Дев'ять УСС зорганізованих в Станиці, два незорганізованих й один з Віндзору вийшли на середину а королева краси п-на Григорчук в товаристві пластунок і сумівок удекорувала б. УСС-ів червоною калиною а зібрані на святі встали і довготриваючими оплесками віддали пошану живим ще воякам б. Леґіону УСС.

„Усусуси — Мітом Визволення" — так назвав ред. М. Бажанський свою святочну доповідь. Пані Маркіяна Дубляниця-Гузар при акомпаньяменті пані Стефи Жовнір-Клос, обі з Торонта, відспівала: „Ой упав стрілець" — Гайворонського і „Пісня Героїв" — Карманський-Людкевич а також був наддаток. Публика приняла наших гостей тепло. На кінець першої частини п. Олександра Ковальська рецитувала: „Ніби сниться" — Р. Купчинського. Були привіти від майора міста і губернатора стейту.

По перерві виступив Ансамбль Бандуристок СУМА ім. П. Орлика під дириґентурою п. П. Потапенка і виконав в'язанку народніх, вояцьких і пісень до слів Шевченка. Христя Камінська деклямувала: „Листопад" — Е. Маланюка. Виступив ще раз хор „Трембіта" і виконав фінальний хор 3-ої дії оп. „Тарас Бульба" М. Лисенка і „Косар" — слова Т. Шевченка, муз. С. Людкевича. Акомпаньямент — О. Дубрівна Соловій. Декорація сцени, що її виконали Юрій і Ярема Козаки, сини п. Едварда, представляла фраґмент з боїв УСС-ів. Свято мало багато спонзорів, що своїми датками помогли комітетові покрити видатки.

І. Білоус

Без голови військо гине!
(Народня приказка)

В-ВО „ЧЕРВОНА КАЛИНА" ЗАПЛЯНУВАЛО ВИДАННЯ НОВИХ КНИЖОК

В суботу 5 грудня 1964 відбулося в Українському Народному Домі в Ню Йорку засідання Дирекції Видавничої Кооперативи „Червона Калина", ціллю якої є плекання військово-історичної традиції й культу української визвольної війни. Проводив **д-р В. Ґалан.** Фінансовий звіт склав **дир. Петро Постолюк,** пояснюючи різні позиції балансу за минулий бюджетовий рік. Видавничі справи доповідав **ред. Іван Кедрин-Рудницький.** З різних рукописів, що їх автори запропонували „Червоній Калині" до книжкового видання, Дирекція намітила три для видання в першу чергу. Є ними: д-ра Степана Ріпецького „Крути", генерала Романа Дашкевича „Січове Стрілецтво" (київське) і Романа Купчинського — віршований романтичний „епос", що його героєм є романтична постать Цяпки Скоропади; ця остання книжка має появитись з численними ілюстраціями мистця Едварда Козака. Рішено особливо приспішити давно запляновану книжку „Крути". Рішено звернутися з закликом до наших громадських діячів та колишніх військовиків, які мають цікаві спогади або твори військово-історичного характеру, щоб вони сконтактувалися з „Червоною Калиною" у справі можливого видання їх творів друком.

Рішено теж заапелювати до американсько-українських громадян, зокрема до колишніх вояків-українців, щоб вони ставали членами Видавничої кооперативи, яка з мінімальними засобами раз-ураз видає вартісні й цікаві книжки з історії наших визвольних змагань. Масове членство з мінімальним вписовим та невеличкими уділами відкрило б ширші можливості перед „Червоною Калиною" та водночас дало б ширшій громаді вплив на її так мовити видавничу політику.

Об'єднання кол. Вояків УПА

Ню Йорк 10. 12 1964

ЗАЯВА ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ОБ'ЄДНАННЯ КОЛ. ВОЯКІВ УПА В США

Вже від ряду літ Головна Управа Об'єднання кол. Вояків УПА в США закликала Головну Управу Товариства був. Вояків УПА ім. ген. Т. Чупринки в ЗДА до об'єднання або бодай до співпраці обох упівських комбатантських організацій. Вистарчить тільки пригадати резолюції Загальних З'їздів Об'єднання кол. Вояків УПА в США у Філядельфії в 1959 році, Шикаґо 1961, та Рочестері 1963.

В 1961 році Головна Управа Об'єднання кол. Вояків УПА в США уповажнила двох членів Об'єднання для переговорів з уповноважними делеґатами Товариства був. Вояків УПА ім. ген. Т. Чупринки. На жаль розмови не дали жодних успіхів. Уповноважнені делеґати Товариства був. Вояків УПА ім. ген. Т. Чупринки не тільки, що не обмінялись спільними протоколами з розмов, як це було домовлено при зустрічі делеґацій, але навіть не відповіли на письмо Головної Управи Об'єднання кол. Вояків УПА в США, щоб дальше продовжувати розмови уповноважених делеґатів.

Діючи однак в дусі постанов Загальних З'їздів, Головна Управа Об'єднання кол. Вояків УПА в США і надалі старалась здійснити постанови З'їздів. Завдяки ініціятиві Об'єднання кол. Вояків УПА в США зорганізовано і проведено в 1962 році спільно з Товариством був. Вояків УПА ім. ген. Т. Чупринки та іншими комбатантськими організаціями в Ню Йорку академію по сл. пам. ген. Т. Чупринці.

Тому поява Заяви Головної Управи Товариства був. Вояків УПА ім. ген. Т. Чупринки в ЗДА у „Свободі" від дня 15 10 1964 року прийнято членами Об'єднання кол. Вояків УПА в США з радістю та надіями, що справа переговорів обох комбатантських упівських організацій стала знова відновлена.

Щоб почате діло увінчалось успіхом, Головна Управа Об'єднання кол. Вояків УПА в США закликає Головну Управу Товариства був. Вояків УПА ім. ген. Т. Чупринки в ЗДА виделеґувати двох уповноважених представників для переведення розмов в справі об'єднання.

З вояцьким привітом

За Головну Управу Об'єднання кол. Вояків УПА в США:

Ю. ЛОПАТИНСЬКИЙ
голова

МИХ. ОЗИМКО
секретар

Українські комбатанти Шевченкові

Українська громада в З'єднаних Державах Америки під проводом Українського Конґресового Комітету піднялася побудувати пам'ятник Тарасові Шевченкові у Вашинґтоні. Для зреалізування того діла покликано Комітет Пам'ятника Шевченкові, який проводив акцію збирання фондів, придбання площі, правного оформлення, виконання проєкту та переведення свята відкриття пам'ятника. В лютому 1964 звернувся секретар КПШ д-р Я. Падох до Братства к. Вояків 1 УД УНА з пропозицією перебрати службу впорядчиків а головство цієї комісії запропоновано голові Братства інж. І. Скірі. Пропозицію цю широко дискутовано в рядах Братства з уваги на велику відповідальність пропонованого діла. На засіданні керівних органів Братства в Бофало 14 березня 1964 винесено рішення, що Братство може перебрати на себе функцію порядку в час свята спільно з комбатантськими та молодечими організаціями.

На день 4 квітня 1964 скликав КПШ нараду з представників комбатантських та молодечих організацій в цілі оформлення Порядкової Комісії та обговорення порядку свята. У нараді взяли участь представники Братства к. Вояків 1 УД, Українських Американських Ветеранів, Об'єднання б. Вояків Українців Америки, Об'єднання і Товариства б. Вояків УПА, Пласту, СУМА, Ліґи Молоді Північної Америки та МУН-у, з яких визначено декілька осіб до Комісії. В цій підготовчій стадії Комісія покликала як своїх зв'язкових до КПШ в Ню Йорку п. Р. Кобрина і представника в Вашинґтоні п. Б. Скаскова.

Порядкова Комісія КПШ піднялася перевести збірку учасників свята коло пам'ятника Вашинґтона, похід вулицями, уставлення на площі коло пам'ятника Шевченка, дефіляду перед пам'ятником, паркування авт і автобусів, санітарні улаштування та першу поміч, виконати службу порядку, спокою та інформації. Склад Порядкової Комісії на свято відкриття пам'ятника 27 червня у Вашинґтоні оформлено із таких осіб:

1. **Штаб:** Голова Порядкової Комісії — І. Скіра (Братство, Філядельфія). Заступник голови — С. Шеґда (Ветерани, Філядельфія). Зв'язки з властями — Т. Дармопрай (Ветерани, Філядельфія). Персональні справи, Братство — В. Заброцький (Братство, Філядельфія). Персональні справи, Ветерани — Т. Кучер (Ветерани, Коннектікат). Персональні справи, ОбВУА — І. Козак (ОбВУА, Ню Йорк). Персональні справи, УПА — Ю. Лопатинський (УПА, Ню Йорк), М. Грицковян (УПА, Ню Йорк). Персональні справи, Пласт — Ю. Ференцевич (Пласт, Ню Йорк). Персональні справи, СУМА — Е. Гановський (СУМА, Ню Йорк). Персональні справи, Ліґа Молоді — В. Боднар (Ліґа Укр. Молоді, Нюарк).
2. **Збірні пункти:** Командант — В. Маєвський (Братство, Вашинґтон).
3. **Паркування:** Командант — В. Пеленський (Ветерани, Філядельфія). Заступник команданта — М. Гись (Братство, Філядельфія). Заступник команданта — О. Зенюк (Братство, Вашинґтон).
4. **Площа збірки коло пам'ятника Вашинґтона:** Командант — Б. Скасків (Братство, Вашинґтон). Заступник команданта — Б. Максимович (Ветерани, Вашинґтон). Заступник команданта — Б. Ясінський (Братство, Вашинґтон).
5. **Шлях походу:** Командант — І. Сербинюк (Ветерани, Філядельфія).
6. **Площа коло пам'ятника Шевченка:** Командант — І. Зарицький (Братство, Ню Йорк). Заступник команданта — В. Клавзнік (Ветерани, Ню Йорк). Заступник команданта — Р. Кобрин (Братство, Ню Йорк).
7. **Зв'язок:** Командант — Б. Артимишин (Братство, Філядельфія).

8. **Зв'язок з молодечими організаціями:** Референт Молоді при УККА — Р. Рогожа (Пласт, Ню Йорк).
9. **Технічні справи і влаштування:** Уповноважений КПШ — Б. Максимчук (Ветерани, Вашинґтон).

Крім того при виготовленні мап і шкіців співпрацювали інж. Т. Дячок з Вашинґтону та З. Завадович і М. Прончак з Філядельфії.

У підготовці до свята члени Порядкової Комісії відбули 5 засідань із КП в Ню Йорку та 3 конференції з представниками властей у Вашинґтоні. Узгіднено та кілька разів перероблювано деталі свята у зв'язку із змінами, які подавала вашинґтонська поліція щодо площі збірки, доріг походу та систем паркування.

Для учасників свята виготовлено детальні інструкції та розіслано їх організаційною сіткою УКК і поміщено в пресі. Осібні інструкції виготовлено для членів Порядкової Комісії і доручено їх поодиноким впорядчикам через їхні організації.

Впорядчики прибули до Вашинґтону в одностроях своїх організацій із позначенням синьожовтими опасками на рукаві та відзнакою Порядкової Комісії. Провідники для відрізнення мали на грудях теж свої прізвища. Заплановане було таке число впорядчиків:

Братство 1 УД	150 осіб
Українсько-Американські Ветерани	100 осіб
ОбВУА	50 осіб
УПА	50 осіб
Пласт	50 осіб
СУМА	50 осіб

В загальному в службі взяли участь дві треті запланованого числа, себто кругло 300 осіб впорядчиків. Решта не прибули на час внаслідку спізнення автобусів. Перші впорядчики обняли службу 5.45 рано а закінчено службу о год. 5 по полудні.

Порядкова Комісія працювала за таким порядком:

Впорядчики, що прибули в п'ятницю одержали своє призначення на нараді вечором. В суботу впорядчики голосились до команди комісії на площі збірки і звідси групами приділювано їх на відповідні місця. Після початку походу велика частина впорядчиків виконуючи службу залишилась при своїх громадах, з якими вони прибули, часто не маючи навіть змоги набути відзнаки впорядчиків.

Перебіг свята проходив за розпрацьованим пляном: на краях міста автобуси збирались валками і під ескортою поліції приїздили під пам'ятник Вашинґтона. Тут виладовувались і громади та організації уставлялись на позначених таблицями місцях. Автобуси і авта від'їжджали паркувати на призначені вулиці. Точно о год. 10, на вимогу поліції, почався похід. Тому, що велика частина учасників спізнилась, його формування відбувалось в поспіху. Один із чолових відділів прапорщиків не прибув на час і несення прапорів передано впорядчикам — українсько-американським ветеранам. Впорядчики із молодечих організацій були в основному зайняті впорядкуванням своїх частин а вся основна служба впала на плечі впорядчикам із Братства 1 УД. Дисципліна походу була зразкова, при чому особливо себе виявили уніформовані групи молоді. У поході взяло участь понад 30.000 учасників і додатково понад подвійне таке число в усіх церемоніях свята. В час відкриття пам'ятника праця впорядчиків була зосереджена головно навкруги статуї, куди був великий натиск зібраних. Головно через гарячу погоду було около 100 випадків першої помочі перетомлених і зімлілих, здебільша серед молоді. Свято закінчено дефілядою молодечих організацій перед пам'ятником.

Українські комбатанти згуртовані у своїх організаціях піднялися і виконали успішно службу порядку в час великого здвигу української громади у день посвячення пам'ятника Т. Шевченкові у Вашингтоні. Треба підкреслити, що цю службу могли виконати люди свідомі свойого завдання, самі здисципліновані, щоб проводити порядок серед других та сильні фізично. Свято у Вашингтоні є ще одним доказом доцільности існування наших комбатантських організацій, які побіч того, що виконують свої статутові завдання, є ще своєрідною резервовою армією нашої громади для виконання особливих завдань. **І. Скіра**

**
*

Відомо, що зорганізовані колишні вояки не обмежуються до участи в діяльности своїх комбатантських організацій, але цікавляться також живо всім громадським життям української спільноти та радо включаються в кожну хосенну акцію всенароднього характеру. На заклик Головної Управи ОбВУА члени цієї організації склали поголовно відповідні пожертви на фонд будови пам'ятника Т. Шевченкові у Вашингтоні. Такі ж пожертви були складені Головною Управою та поодинокими Управами Відділів з їхніх грошових засобів. Голова ОбВУА д-р Володимир Ґалан був членом Головної Управи Крайового Комітету Пам'ятника Шевченкові, а його заступник, заразом голова Суспільної Служби Комбатантів, побр. Іван Поритко та член Нюйоркського Відділу ОбВУА побр. проф. Михайло Лисогір входили в склад Контрольної Комісії того ж Крайового Комітету. До нього належав і досі належить в характері фільмового директора побр. сот. Юрій Тамарський, секретар Нюйоркського Відділу ОбВУА. Наступні члени ОбВУА очолювали як голови місцеві Комітети Пам'ятника Шевченкові в ось таких місцевостях: през. д-р Володимир Ґалан у Філядельфії, Па., ген. шт. ген. Петро Самутин у Бофало, Н. Й., сот. д-р Іван Козак у Ню Йорку, Н. Й., побр. Іван Заваликут у Сиракюзах, Н. Й. та інж. Осип Ґоянюк у Трентоні, Н. Дж. Місцевий Комітет у Бофало, очолюваний генер. Самутином, як перший з усіх Комітетів у ЗДА виконав повністю вже 15-го червня 1961 р. встановлену йому квоту в сумі 10.000 долярів, а відтак перевиконав її дальшою сумою 642.81 долярів. Знову ж Комітет Пам'ятника Шевченкові на місто Ню Йорк, із засягом діяння в двох тільки дільницях перевиконав визначену квоту 30.000 долярів дальшою сумою 4.060.34 долярів. Завдяки цьому дотична громада зайняла перше місце щодо висоти зібраної суми поміж усіма громадами країни.

У святкуваннях, що відбулися у Вашингтоні в зв'язку з дедикацією площі під пам'ятник Шевченкові в дні 22-го вересня 1963 р. взяли участь відпоручники всіх ближчих від столиці Відділів ОбВУА, як також майже всі члени Головної Управи з головою д-ром В. Ґаланом у проводі.

У зв'язку з відкриттям пам'ятника у Вашингтоні, 27-го червня 1964 р., Головна Управа ОбВУА видала окремого обіжного листа з закликом до низових клітин подбати про якнайчисленнішу участь членства в цій урочистості. Водночас доручено першому заступникові президента, сот. Іванові Козакові зорганізувати для участи в поході та дефіляді окрему похідну колону та нею проводити. Видано відповідні інструкції щодо одягів, комбатантських шапок та краваток.

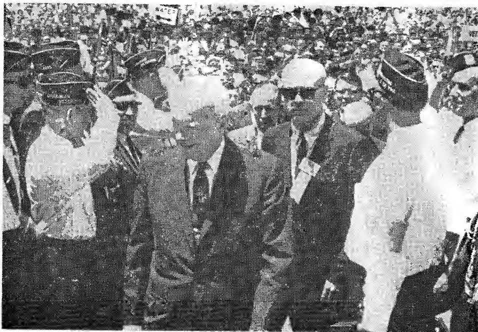
З уваги на те, що американська поліція в останній хвилині приспішила початок урочистостей, а зокрема походу під пам'ятник на одну годину і внаслідку більшість побратимів з ОбВУА, що були призначені до цієї колони, не вспіли прибути на час, у поході, що вирушив з-під пам'ятника Вашингтонові до пам'ятника Шевченкові, змогла взяти участь тільки невелика група, яку зорганізував головний скарбник ОбВУА сот. Йоахим Вишневецький. Після того всі члени ОбВУА зібралися на призначеній для цього площі ліворуч пам'ятника, що була означена на-

писом в англійській мові „Ветеранс". В тому місці вони простояли ввесь час програми відкриття. Тим часом створилася група побратимів з ОбВУА числом 120 чоловік, що походили з різних 10 Відділів. Найчисленніше був заступлений Відділ з Филядельфії.

Після закінчення програми відкриття пам'ятника всі вони сформувались під проводом сот. І. Козака у похідну колону та продефілювали біля пам'ятника, маршуючи безпосередньо за Організаціями Молоді. Під час дефіляди, яка проходила під бойовими прапорами Українського Війська, привезеними з Торонта ген. Садовським, приєднався до нашої колони генерал Олександер Кузьмінський з Торонта.

Крім того деяке число членів ОбВУА належало до Порядкової Комісії, що під проводом інж. Івана Скіри виконувала під час згаданих урочистостей порядкову службу.

Д-р Іван Козак

Свято відкриття пам'ятника Т. Шевченкові у Вашингтоні 27 червня 1964. Кол. президент Д. Д. Айзенгавер іде шпаліром українських комбатантів.

ГОЛОВНА УПРАВА ОБ'ЄДНАННЯ КОЛ ВОЯКІВ УПА

БАЖАЄ

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

ТА

НОВОГО РОКУ

всім членам Об'єднання та братнім Комбатантським Організаціям.

SYNOPSIS

In the article **"The Age of Armament"**, appearing in the section "Comments on Current Events", Ivan Kedryn, editor of this magazine, calls attention to the strangely paradoxical situation that prevails in the realm of contemporary world politics. Everybody talks of peace, yet all nations continue to build up arms. The Soviet Union and the United States are pursuing a policy of peaceful coexistence, with occasional yet unmistakable signs of appeasement showing up on the American side. Yet the arms build-up continues in the United States, in all of the countries of the West, and even in the "underdeveloped" and neutral states of Asia and Africa, while the question of international disarmament has reached a dead end.

Former Colonel Ivan Tsapko gives a historical description of the battles in which cavalry units of the Army of the Ukrainian National Republic were engaged in the summer and fall of 1920.

The military-historical survey on **"The Origins of UPA in the Lemkian Region"** traces in detail the formation of the first military units of the Ukrainian Insurgent Army which led the resistance struggle against both the German Nazis and the Russian Communists during and after World War II.

General Peter Samutin, former officer in the Army of the Ukrainian National Respublic and, between the wars, a commissioned officer in the Polish army, describes the **Warsaw Military Academy** of which he is a graduate. The author furnishes a great deal of information on the Academy's curriculum, faculty, methods of instruction, and the general system of operation.

F. Korduba, former officer of the First Ukrainian Division which fought on the Russian front during World War II as a unit of the German army, is the author of **"Balance of Power — Guarantee of Peace?"** He points to the current "balance of terror" as the determining factor in international affairs and discusses the ever-present dangers of upsetting the existing balance as a result of new inventions in modern weaponry such as anti-missile missiles, chemical and biological warfare.

The **"Memoir"** section features a real-life story by E. Zahachevsky, former officer of the First Ukrainian Division who is currently residing in Buffalo, N. Y. The story concerns a soldier who died in the Battle of Brody, thus atoning for his father's mistake who denounced his people, crossed over to the Poles, and died on their side during the Polish-Ukrainian war.

Another contributor to the "Memoir" section is Dr. Mykola Rybak, former soldier of the Ukrainian Galician Army.

Reports on the activities of various Ukrainian veterans organizations complete this issue of the magazine.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ

Австралія	0:8:0	0:2:0	ЗДА	3.00 дол.	75 ц.
Австрія	60 австр. шіл.	15	Канада	3.20 дол.	80 ц.
Англія	0:6:8	0:1:8	Німеччина	6.00 н. м.	1.10 н. м.
Аргентина	80 пез.	20 пез.	Франція	10.00 фр.	2.50 фр.

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ І НОВИМ РОКОМ
ВІТАЄ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО

ALBERTA FUEL Ltd.

278 Bathurst St. Toronto 2 b, Ont.

Тел. вдень: EM 2-3224 — вночі: EL 6-5113

УКРАЇНСЬКЕ САМОСТІЙНЕ ПІДПРИЄМСТВО
ЯКЕ ЗАСТУПАЄ РАФІНЕРІЮ „CANADIAN OIL Ltd."

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ І НОВИМ РОКОМ

R. CHOLKAN & CO. LIMITED REALTORS

527 Bloor St. West — (недалеко Bathurst) — Toronto 4, Ont.
LE 2-4404

НАЙБІЛЬША УКРАЇНСЬКА АГЕНЦІЯ КУПНА І ПРОДАЖУ
НЕРУХОМОСТИ В ТОРОНТІ

Побратимів-Комбатантів просимо користати з нашого досвіду.

**ЗАОЩАДЖУЙТЕ І КОРИСТАЙТЕ З КРЕДИТУ
В ФЕД. КРЕДИТОВІЙ КООПЕРАТИВІ**

„САМОПОМІЧ" У ДІТРОЙТІ

При заощадженнях виплачуємо річну дивіденду 4% два рази в році, даємо безплатне обезпечення на життя до1.000 долярів і певність льокати.

Кредит даємо на низькі відсотки, при догідних сплатах і з обезпеченням несплаченого довгу в разі нещасного випадку до 10.000 долярів.

Наша Кредитівка має понад три і пів мільйона майна.
Це доказ довіря і доброї обслуги.

SELF RELIANCE — FEDERAL CREDIT UNION

Головне бюро:
11838 Jos. Campau Ave., Detroit 12, Mich. Tel.: TW 1-4100
1-ша філія: 6690 Michigan Ave. Tel.: TA 6-2880.
2-га філія: 4400 East 11 Mile Road Warren, Mich.

U. S. A. $ 0.75

Canada $ 0.80

